

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Wodzisławia Śląskiego Załącznik 2

Koncepcja zazielenienia miasta

październik, 2026 r.

Wykonawca:

Energy bundle Łukasz Mazanek

ul. Żwirki i Wigury 56

43-190 Mikołów

Zamawiający:

Miasto Wodzisław Śląski

Ul. Bogumińska 4

44-300 Wodzisław Śląski

Spis treści:

1. Wykaz skrótów i definicji	5
1.I. Zestawienie definicji i oznaczeń użytych w opracowaniu	5
1.II. Zestawienie skrótów użytych w opracowaniu	7
2. Synteza dokumentu	9
3. Inwentaryzacja i ocena systemu przyrodniczego miasta	12
3.I. System przyrodniczy Wodzisławia Śląskiego	12
3.II. Elementy błękitno-zielonej infrastruktury (BZI)	21
3.III. Ocena stanu przyrodniczego i funkcjonalnego	23
3.IV. Zasoby zieleni urządzonej a pokrycie roślinnością	25
3.V. Ocena teledetekcyjna zasobów – COOLCITY Index 2026	27
3.VI. Miejska wyspa ciepła i korytarze przewietrzania miasta	30
4. Analiza i ocena polityki rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury	33
4.I. Aktualna polityka rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury	33
4.II. Zagrożenia i bariery w zarządzaniu zielenią	39
4.III. Potrzeby i kierunki aktualizacji polityki przestrzennej	41
5. Koncepcja rozwoju systemu zieleni miejskiej	44
5.I. Kierunki rozwoju systemu zieleni miejskiej	44
5.II. Zasady kształtowania systemu zieleni miejskiej	44
5.III. Zasady rewitalizacji, renaturalizacji oraz adaptacji terenów zdegradowanych	47
5.IV. Powiązanie kierunków koncepcji z miernikami i wskaźnikami monitorowania	49
6. Wizja i cele koncepcji	51
7. Edukacja ekologiczna, partycypacja społeczna i dobre praktyki w zarządzaniu zielenią	54
7.I. Edukacja ekologiczna i partycypacja społeczna	54
7.II. Wskazanie dobrych praktyk w gospodarowaniu zielenią miejską	55
7.III. Dobre praktyki możliwe do przeniesienia do Wodzisławia Śląskiego	56
8. Potencjał usług ekosystemowych zieleni Wodzisławia Śląskiego	57

Spis tabel:

Tab. 1. Zestawienie definicji i oznaczeń użytych w opracowaniu	5
Tab. 2. Zestawienie skrótów użytych w opracowaniu	7
Tab. 3. Struktura terenów zieleni w dzielnicach Wodzisławia Śląskiego	14
Tab. 4. Wykaz terenów zieleni Wodzisławia Śląskiego według stanu na 18 września 2026 r.	26
Tab. 5. Wyzwania adaptacyjne COOLCITY Index 2026 dla Wodzisławia Śląskiego	27
Tab. 6. Wskaźniki środowiskowe COOLCITY Index 2026 dla Wodzisławia Śląskiego	27

Tab. 7. Wodzisław Śląski na tle miast sąsiednich – wybrane wskaźniki COOLCITY Index 2026.....	28
Tab. 8. Powierzchnia i udział terenów zieleni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta Wodzisławia Śląskiego	37
Tab. 9. Potrzeby i kierunki aktualizacji polityki przestrzennej w zakresie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury w Wodzisławiu Śląskim.....	42
Tab. 10. Zasady zagospodarowania i kierunki kształtowania systemu zieleni miasta Wodzisław Śląski	45
Tab. 11. Powiązanie kierunków koncepcji z miernikami i wskaźnikami monitorowania	49

Spis rycin:

Ryc. 1. Podstawowe elementy struktura błękitno-zielonej infrastruktury miasta Wodzisław Śląski	13
Ryc. 2. Inwentaryzacja pokrycia terenu Miasta Wodzisław Śląski.....	17
Ryc. 3. Tereny leśne w obrębie Miasta Wodzisław Śląski.....	18
Ryc. 4. Drzewa jako element zieleni Miasta Wodzisław Śląski.	18
Ryc. 5. Stopień pokrycia drzewami (%) powierzchni Miasta Wodzisław Śląski.....	19
Ryc. 6. Łąki na terenie Miasta Wodzisław Śląski.	19
Ryc. 7. Tereny zieleni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na tle całego systemu przyrodniczego miasta	39
Ryc. 8. Zazielenienie przestrzeni miejskiej Wodzisławia Śląskiego na przykładzie terenów zielonych przy ul. PCK	53
Ryc. 9. Zazielenienie przestrzeni miejskiej Wodzisławia Śląskiego na przykładzie dzielnicy Nowe Miasto.	53

1. Wykaz skrótów i definicji

W opracowaniu użyto pojęć z zakresu adaptacji do zmian klimatu, błękitno-zielonej infrastruktury i gospodarowania zielenią miejską, zgodnych z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami, a także ogólnie przyjętych skrótów. Definicje i skróty zestawiono w tabelach poniżej.

1.1. ZESTAWIENIE DEFINICJI I OZNACZEŃ UŻYTYCH W OPRACOWANIU

Tab. 1. Zestawienie definicji i oznaczeń użytych w opracowaniu

Źródło: opracowanie własne.

OKREŚLENIE	WYJAŚNIENIE
Błękitno-zielona infrastruktura (BZI)	powiązana przestrzennie sieć terenów i obiektów przyrodniczych oraz rozwiązań technicznych naśladujących procesy przyrodnicze. Obejmuje elementy zielone (drzewa, zieleń niska, łąki, lasy, zadrzewienia), błękitne (cieki, zbiorniki, mokradła, obiekty retencji) i hybrydowe (ogrody deszczowe, niecki infiltracyjne, dachy i ściany zielone, nawierzchnie przepuszczalne)
Korytarz przewietrzania miasta	pasmo terenu o niskiej szorstkości aerodynamicznej i obniżonej temperaturze, najczęściej dolina cieku lub ciąg terenów otwartych, którym powietrze z obszarów zasilających napływa do wnętrza obszaru zabudowanego
Łączność płatów roślinności	stopień połączeń pomiędzy płatami roślinności w mieście, opisujący ciągłość i dostępność terenów zieleni. Wskaźnik środowiskowy stosowany w ocenie COOLCITY Index
Miejska wyspa ciepła (MWC)	podwyższenie temperatury powietrza i powierzchni w obszarze zabudowanym względem jego otoczenia. Wynika z akumulacji ciepła w powierzchniach uszczelnionych, ograniczenia parowania i emisji ciepła antropogenicznego. Największe natężenie osiąga w nocy
Obszar zasilający	teren wytwarzający chłodne powietrze zasilające korytarz przewietrzania. W Wodzisławiu Śląskim są to kompleksy leśne, użytki zielone i grunty rolne na obrzeżach miasta
Park kieszonkowy	niewielki teren zieleni urządzonej, zwykle poniżej 0,5 ha, tworzony na wolnej działce w zwartej zabudowie, dostępny w zasięgu dojścia pieszego
Powierzchnia biologicznie czynna	teren z nawierzchnią zapewniającą naturalną roślinność i retencję wód opadowych, a także 50% powierzchni tarasów i stropodachów z taką nawierzchnią oraz wód powierzchniowych, w rozumieniu art. 2 pkt 28 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
Renaturyzacja	przywracanie ekosystemowi cech i funkcji zbliżonych do naturalnych, w szczególności przez odtwarzanie siedlisk, naturalnego przebiegu cieków i rodzimego składu gatunkowego
Rozwiązania oparte na przyrodzie (NBS)	działania wykorzystujące procesy przyrodnicze, które rozwiązują problem techniczny (retencja, chłodzenie, oczyszczanie) i jednocześnie dają korzyści przyrodnicze i

OKREŚLENIE	WYJAŚNIENIE
Tereny zieleni	społeczne tereny zieleni w rozumieniu art. 5 pkt 21 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, czyli tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne
Usługi ekosystemowe	korzyści, jakie człowiek uzyskuje z funkcjonowania ekosystemów, dzielone na zaopatrzeniowe, regulacyjne, wspierające i kulturowe
Zielen publiczna	obszary zieleni publicznej w rozumieniu art. 2 pkt 25 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Kategoria stosowana we wskaźniku monitorowania nr 3 rozporządzenia

1.II. ZESTAWIENIE SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

Tab. 2. Zestawienie skrótów użytych w opracowaniu
Źródło: opracowanie własne.

SKRÓT	ROZWINIĘCIE
B(a)P	benzo(a)piren
CEEB	Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków
dn.	dzień
GJ	gigadżul
GUS	Główny Urząd Statystyczny
km	kilometr
kWh	kilowatogodzina
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
m	metr
MW	megawat
MWC	Miejskie wyspy ciepła
MWh	megawatogodzina
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
nN	Najniższe napięcie
nr	numer
OSD	Operator Sieci Dystrybucyjnej
OSP	Operator Sieci Przesyłowej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PA	Potencjał adaptacyjny
PGNiG	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo
PM10	Pył zawieszony o średnicy cząstek do 10 µm
PM2.5	Pył zawieszony o średnicy cząstek do 2,5 µm
PSG	Polska Spółka Gazownictwa
r.	rok
SN	Średnie Napięcie
szt.	sztuk
tys.	tysiąc
UE	Unia Europejska
URE	Urząd Regulacji Energetyki
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WN	Wysokie napięcie
z późn. zm.	z późniejszymi zmianami
BDOT10k	Baza Danych Obiektów Topograficznych w skali 1:10 000
BZI	Błękitno-zielona infrastruktura
CCI	COOLCITY Index
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii

SKRÓT	ROZWINIĘCIE
IOŚ-PIB	Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy
KPM 2030	Krajowa Polityka Miejska 2030
MPA	Miejski plan adaptacji do zmian klimatu
MPZP	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
NBS	Nature-Based Solutions, rozwiązania oparte na przyrodzie
NMT	Numeryczny model terenu
NSIS	Narodowy System Informacji Satelitarnej
PAK	Polska Agencja Kosmiczna
PBC	Powierzchnia biologicznie czynna
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPA	Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego
SPA 2030	Strategia adaptacji do zmian klimatu w Polsce do roku 2030

Uwaga wstępna

Niniejsza Koncepcja zazielenienia miasta, choć stanowiąca odrębny załącznik w stosunku do „*Koncepcji zagospodarowania wód opadowych i roztopowych*” (Załącznik nr 3), z uwagi na występujące liczne części wspólne, szczególnie w kontekście diagnozy stanu obecnego, a także zagadnień zaradczych w postaci błękitno-zielonej infrastruktury, zarządzania, czy poprawy świadomości społeczeństwa jest spójna w wielu miejscach obu dokumentów.

2. Synteza dokumentu

W obliczu nasilających się zjawisk ekstremalnych – susz, opadów nawałnych oraz wzrostu temperatur – zintegrowane podejście do zarządzania zielenią staje się jednym z kluczowych elementów polityki przestrzennej Wodzisławia Śląskiego. Niniejsza „**Koncepcja zazieleniania miasta**” została opracowana jako element realizacji Planu Adaptacji do Zmian Klimatu i stanowi kluczowe narzędzie wspierające działania na rzecz zwiększenia odporności miasta na skutki zmian klimatycznych oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Dokument ten jest integralną częścią miejskiej polityki adaptacyjnej, łącząc cele środowiskowe, społeczne i przestrzenne, a jego podstawą jest rozwój zintegrowanego systemu błękitno-zielonej infrastruktury (BZI). System ten obejmuje zarówno tereny zieleni miejskiej, jak i elementy gospodarki wodnej tj.: wody powierzchniowe, ciekі, rowy melioracyjne, zbiorniki retencyjne, a także systemy infiltracyjne i powierzchnie przepuszczalne. Ich wspólne planowanie i zarządzanie pozwala na zwiększenie pojemności retencyjnej miasta, ograniczenie skutków opadów nawałnych, zmniejszenie efektu miejskiej wyspy ciepła, przeciwdziałanie suszom oraz poprawę bilansu wodnego w skali całego układu miejskiego.

Główne cele koncepcji to:

- Integracja działań z zakresu gospodarki zielenią miejską, w szczególności poprzez wprowadzanie rozwiązań opartych na naturze (Nature-Based Solutions), takich jak ogrody deszczowe, zielone dachy czy nawierzchnie przepuszczalne;

- Zwiększenie jakości i spójności systemu terenów zieleni w strukturze miasta poprzez ich rewaloryzację, renaturyzację, łączenie w ciągi ekologiczne oraz tworzenie powiązań między istniejącymi enklawami zieleni i dolinami cieków wodnych;
- Wzmocnienie funkcji przyrodniczych, retencyjnych i rekreacyjnych przestrzeni miejskiej, w tym wykorzystanie terenów zieleni do zwiększenia zdolności adaptacyjnych miasta wobec skutków zmian klimatu;
- Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój dostępnej, atrakcyjnej i wielofunkcyjnej zieleni sprzyjającej retencji wód i łagodzeniu skutków suszy;
- Wzmocnienie lokalnej bioróżnorodności i usług ekosystemowych poprzez ochronę cennych przyrodniczo obszarów, zrównoważone nasadzenia;
- Integracja działań adaptacyjnych z polityką przestrzenną i planami inwestycyjnymi gminy.

Natomiast zakres opracowania obejmuje:

- Inwentaryzację i ocenę istniejących elementów błękitno-zielonej infrastruktury (BZI) zlokalizowanych na terenie miasta, wraz z analizą ich stanu technicznego, przyrodniczego i funkcjonalnego,
- Identyfikację głównych problemów oraz barier w zakresie gospodarowania zielenią, wynikających z braku lub niedostatku danych przestrzennych i środowiskowych, które ograniczają pełne uwzględnienie zagadnień BZI w polityce rozwoju miasta,
- Wyznaczenie kierunków działań w zakresie zazieleniania miasta, obejmujących zarówno zwiększanie powierzchni terenów zieleni, ochronę i poprawę jakości istniejących zasobów przyrodniczych, w odniesieniu do obowiązujących dokumentów planistycznych i strategii miejskich,
- Zapewnienie spójności działań w zakresie zieleni miejskiej i gospodarki wodnej, umożliwiające ich wspólne funkcjonowanie w ramach jednolitego systemu błękitno-zielonej infrastruktury,
- Ocenę zasobu zieleni w trzech niezależnych ujęciach: statystyki publicznej (Bank Danych Lokalnych GUS), danych przestrzennych BDOT10k oraz jednolitej oceny

satelitarnej COOLCITY Index 2026, wraz z wyjaśnieniem rozbieżności między nimi,

- Identyfikację miejskiej wyspy ciepła i systemu korytarzy przewietrzania miasta wraz z zasadami ich ochrony w polityce przestrzennej,
- Powiązanie kierunków koncepcji z miernikami i wskaźnikami monitorowania wynikającymi z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 maja 2026 r.

Koncepcja została opracowana w oparciu o analizy środowiskowe, przestrzenne i planistyczne, a także przegląd krajowych dokumentów strategicznych, w tym Krajowej Polityki Miejskiej 2030 i 2050, oraz dobre praktyki z zakresu zazieleniania i adaptacji do zmian klimatu. Dokument ten ma charakter operacyjny – wskazuje konkretne kierunki rozwoju zieleni miejskiej oraz mechanizmy ochrony i utrzymania tego systemu.

Realizacja koncepcji wymaga koordynacji działań między jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi i mieszkańcami, dla których przestrzeń zieleni stanowi kluczowy element odporności klimatycznej oraz jakości życia w mieście.

Zieleń miejska nie jest jedynie estetycznym dodatkiem, lecz pełnoprawnym komponentem strategii klimatycznej. Jej planowanie powinno być zintegrowane z dokumentami strategicznymi, inwestycyjnymi i przestrzennymi miasta. Wodzisław Śląski dysponuje licznymi atutami przyrodniczymi, jednocześnie mierzy się z wyzwaniami, takimi jak fragmentacja systemu zieleni, ograniczony dostęp do zieleni osiedlowej czy niska jakość niektórych terenów przyulicznych.

Zieleń miejska pełni szereg funkcji adaptacyjnych:

- redukuje efekt MWC poprzez zacienianie i transpirację,
- wspiera retencję wód opadowych, chroniąc przed podtopieniami,
- poprawia jakość powietrza, zwłaszcza w obszarach o dużym natężeniu ruchu i o wysokim stopniu rozproszenia źródeł ciepła (głównie opartych o paliwa stałe)
- chroni bioróżnorodność, tworząc siedliska i korytarze ekologiczne,
- wspiera zdrowie psychiczne i integrację społeczną,
- pełni funkcję edukacyjną, zwłaszcza w otoczeniu placówek oświatowych.

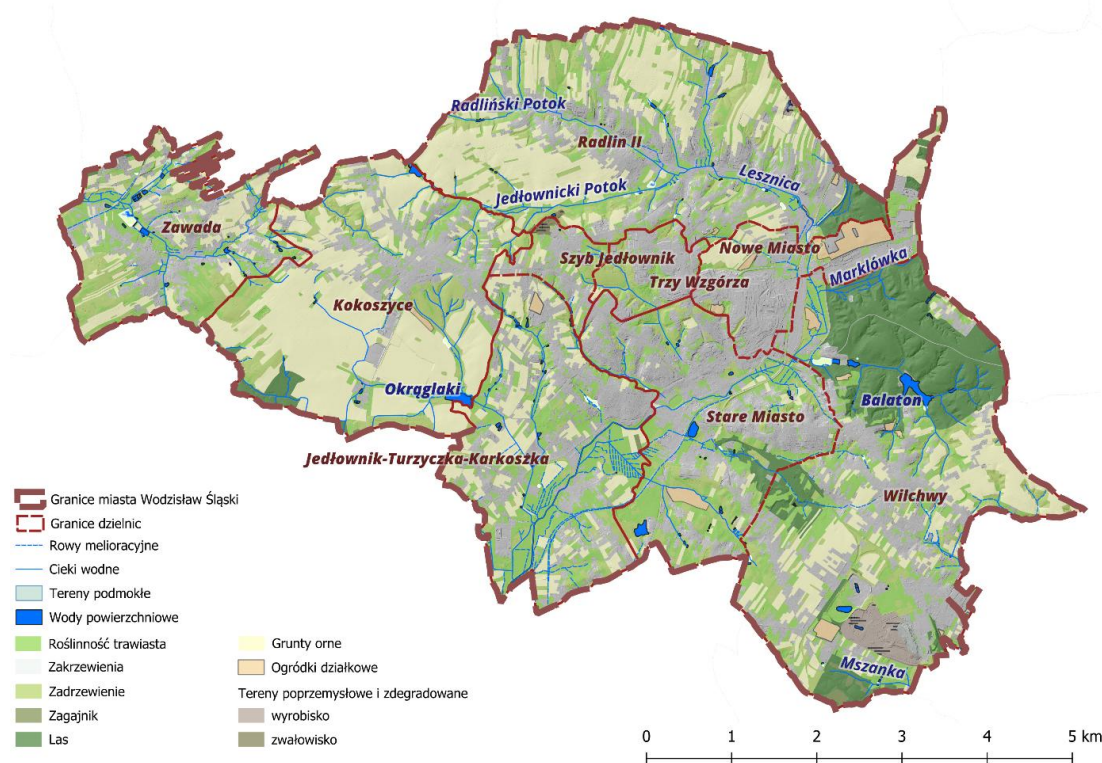
W perspektywie rozwoju miasta, zieleni powinna być traktowana jako naturalna osłona klimatyczna chroniąca przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, a także jako system mikroretencji wspierający zrównoważone gospodarowanie wodą. Dbłość o zieleni stanowi jednocześnie potencjał do budowania lokalnej tożsamości i aktywizacji mieszkańców.

3. Inwentaryzacja i ocena systemu przyrodniczego miasta

3.1. SYSTEM PRZYRODNICZY WODZISŁAWIA ŚLĄSKIEGO

System przyrodniczy miasta Wodzisławia Śląskiego został rozpoznany, scharakteryzowany oraz przedstawiony na podstawie analiz przeprowadzonych w ramach Planu Adaptacji do Zmian Klimatu dla Miasta Wodzisław Śląski. Szczegółowe informacje dotyczące położenia, budowy geologicznej, ukształtowania powierzchni, warunków hydrologicznych, klimatu, walorów przyrodniczych gminy oraz ochrony środowiska zawarto w rozdziale IV – Charakterystyka Miasta Wodzisław Śląski. Dodatkowo w rozdziałach VIII.1 – Prognozowane zmiany klimatu oraz VIII.2 – Główne zagrożenia wynikające ze zmian klimatu omówiono czynniki środowiskowe i klimatyczne, które stanowiły podstawę do określenia uwarunkowań kształtujących strukturę przyrodniczą i hydrologiczną miasta oraz jego znaczenie dla adaptacji miasta do zjawisk ekstremalnych.

Na podstawie przeprowadzonych analiz stwierdzono, że strukturę przyrodniczo-krajobrazową Wodzisławia Śląskiego tworzy złożony układ dolin, wąwozów i niewielkich form obniżenia terenu, powiązanych z siecią cieków wodnych. Elementy te stanowią naturalny szkielet lokalnych ciągów ekologicznych, wzdłuż których koncentruje się większość terenów zieleni oraz obszarów o podwyższonej wartości przyrodniczej (Ryc. 1).

Ryc. 1. Podstawowe elementy struktura błękitno-zielonej infrastruktury miasta Wodzisław Śląski
Źródło danych: BDOT10k

Układ ten sprzyja przewietrzaniu miasta, kształtowaniu lokalnego mikroklimatu oraz stanowi podstawę dla rozwoju spójnej błękitno-zielonej infrastruktury. Zaś jego istotnym elementem w całym systemie przyrodniczym są kompleksy leśne, w tym Las Grodzisko, Park Leśny Balaton oraz zalesione tereny w rejonie Kokoszyce i Jedłownika. Pełnią one funkcje przyrodnicze, rekreacyjne i klimatyczne – ograniczają wpływ powierzchniowy, zwiększają infiltrację i retencję wód w glebie, łagodzą skutki wysokich temperatur oraz poprawiają warunki wypoczynku mieszkańców. Wraz z terenami rolniczymi i łąkowymi tworzą one kluczowy komponent błękitno-zielonej infrastruktury, stabilizując relacje pomiędzy terenami zabudowanymi a otwartymi.

Uzupełnieniem powyższej struktury przyrodniczej miasta są również parki i zieleńce, w tym m.in. Park Zamkowy, Rodzinny Park Rozrywki „Trzy Wzgórza”, Kompleks Pałacowo-Parkowy w Kokoszycach oraz Park Leśny Balaton. Zieleń ta, mimo że w większości ma charakter urządzony, pełni istotne funkcje retencyjne i bioklimatyczne – zwiększa powierzchnię biologicznie czynną, ogranicza wpływ wód opadowych z terenów utwardzonych, poprawia mikroklimat miejskich dolin i obniżeń terenu, a także sprzyja retencji glebowej. Jednocześnie stanowi ważny element struktury społecznej miasta, przyczyniając się do łagodzenia skutków urbanizacji oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

W przestrzeni miasta występują obszary o charakterze antropogenicznym – tereny przemysłowe, wyrobiska i zwałowiska – które stanowią istotny potencjał rewitalizacyjny w ramach działań renaturalizacji i zazieleniania. Szczególnie ważnym kierunkiem jest przekształcanie zdegradowanych przestrzeni, zwłaszcza terenów poeksploatacyjnych m.in. w rejonie Wilchw, w zielone strefy retencyjno-rekreacyjne. Działania te wpisują się w założenia rozwoju zintegrowanego systemu błękitno-zielonej infrastruktury miasta, przyczyniając się do zwiększenia zdolności retencyjnych Wodzisławia Śląskiego oraz poprawy jakości środowiska i warunków życia mieszkańców.

Przeprowadzona analiza kartograficzna wskazuje, że układ zieleni w Wodzisławiu Śląskim ma charakter pasmowo-dolinowy, z główną osią ekologiczną wzdłuż doliny rzeki Leśnicy i jej dopływów. Struktura ta tworzy naturalny szkielet błękitno-zielonej infrastruktury, wzdłuż którego koncentrują się najcenniejsze przyrodniczo obszary oraz potencjalne powiązania ekologiczno-retencyjne. W odróżnieniu od klasycznych systemów klinowo-pierścieniowych, układ zieleni w Wodzisławiu ma charakter otwarty i nieregularny – z ciągami ekologicznymi rozwiniętymi głównie wzdłuż dolin i obrzeży miasta. Tworzą one strefy buforowe oraz „zielone kliny”, sprzyjające infiltracji wód opadowych, naturalnej retencji, przewietrzaniu przestrzeni miejskiej, a także umożliwiające przenikanie przyrody w strukturę zabudowy.

*Tab. 3. Struktura terenów zieleni w dzielnicach Wodzisławia Śląskiego
Opracowanie własne na podstawie danych BDOT*

Dzielnica	Roślinność trawiasta (ha)	Zakrzewienia (ha)	Zadrzewienia (ha)	Zagajniki (ha)	Las (ha)	Ogródki działkowe (ha)	Suma	Udział zieleni w strukturze dzielnicy (%)
Jedłownik-Turzczyka-Karkoszka	209,2		51,0	1,1	0,1	5,1	266,6	43,5
Kokoszyce	93,3		118,5	0,1	24,2	4,5	240,6	29,8
Nowe Miasto	30,2		10,5		8,6	48,5	97,7	35,4
Radlin II	208,7	0,5	136,6		26,0	3,5	374,9	38,3
Stare Miasto	153,8		87,9	0,1	18,1	14,8	275,1	49,2
Jedłownik Szyb	18,6		12,3				30,9	38,1
Trzy Wzgórza	17,4		25,3				42,7	43,1
Wilchwy	199,2	8,3	98,2	5,9	326,3	23,6	661,6	56,1
Zawada	134,7		68,1		2,9		205,7	47,6
Suma	1065,1	8,8	608,4	7,2	406,3	99,9	2195,7	44,3
Udział zieleni w obszarze całego miasta (%)	21,5	0,2	12,3	0,1	8,2	2,0	44,3	

Zgodnie z danymi przestrzennymi, teren Wodzisławia Śląskiego pokryty jest w około 44,3% różnymi formami zieleni. Najbardziej zielonymi dzielnicami są: Wilchwy (56,1%), Stare Miasto (49,2%) oraz Zawada (47,6%), natomiast najmniejszy udział zieleni odnotowano w Kokoszycach (29,8%). Przy czym należy podkreślić dzielnice o charakterze rolniczym i ekstensywnie zabudowanym zachowują wysoki udział zieleni nieurządzonej mając dodatkowo jeszcze duży zapas gruntów ornych, natomiast obszary centralne i przemysłowe charakteryzują się większym rozdrobnieniem oraz niższą jakością terenów biologicznie czynnych.

W strukturze całego miasta dominują roślinności trawiaste (ok. 1 065 ha) i zadrzewienia (ok. 608 ha), które razem dają około 77% powierzchni terenów zielonych. Lasy zajmują około 406 ha, ogródki działkowe około 100 ha. Przy powierzchni miasta 4 951 ha udział terenów pokrytych roślinnością wynosi 44,3%. Przy liczbie mieszkańców 42 488 osób na jednego mieszkańca przypada ok. 517 m² takich terenów. Wartość ta obejmuje wszystkie formy pokrycia roślinnością wykazane w BDOT10k, w tym grunty rolne i tereny prywatne, do których mieszkańcy nie mają dostępu. Nie należy jej zestawiać ze wskaźnikiem urządzonych terenów zieleni, który wynosi ok. 49,7 m² na mieszkańca i obejmuje wyłącznie tereny utrzymywane przez Miasto. Obie wartości są poprawne, ale opisują różne zbiory. Zestawienie ujęć zawiera rozdział 3.IV.

Podsumowując, system przyrodniczo-hydrologiczny Wodzisławia Śląskiego, mimo znacznego przekształcenia antropogenicznego, zachowuje wysoki potencjał ekologiczny, retencyjny i krajobrazowy. Stanowi solidną podstawę dla rozwoju spójnej błękitno-zielonej infrastruktury oraz wdrażania rozwiązań opartych na naturze (Nature-Based Solutions), które zwiększą odporność klimatyczną, poprawią bilans wodny miasta i podniosą jakość życia mieszkańców. Dodatkowo system zieleni miejskiej w Wodzisławiu Śląskim cechuje się dużym zróżnicowaniem, wynikającym częściowo z naturalnych uwarunkowań krajobrazowych. Zieleń w mieście ma zarówno charakter naturalny, jak i zaprojektowany, jednak jej rozmieszczenie jest nierównomierne, a całość nie tworzy w pełni zintegrowanej i funkcjonalnej całości.

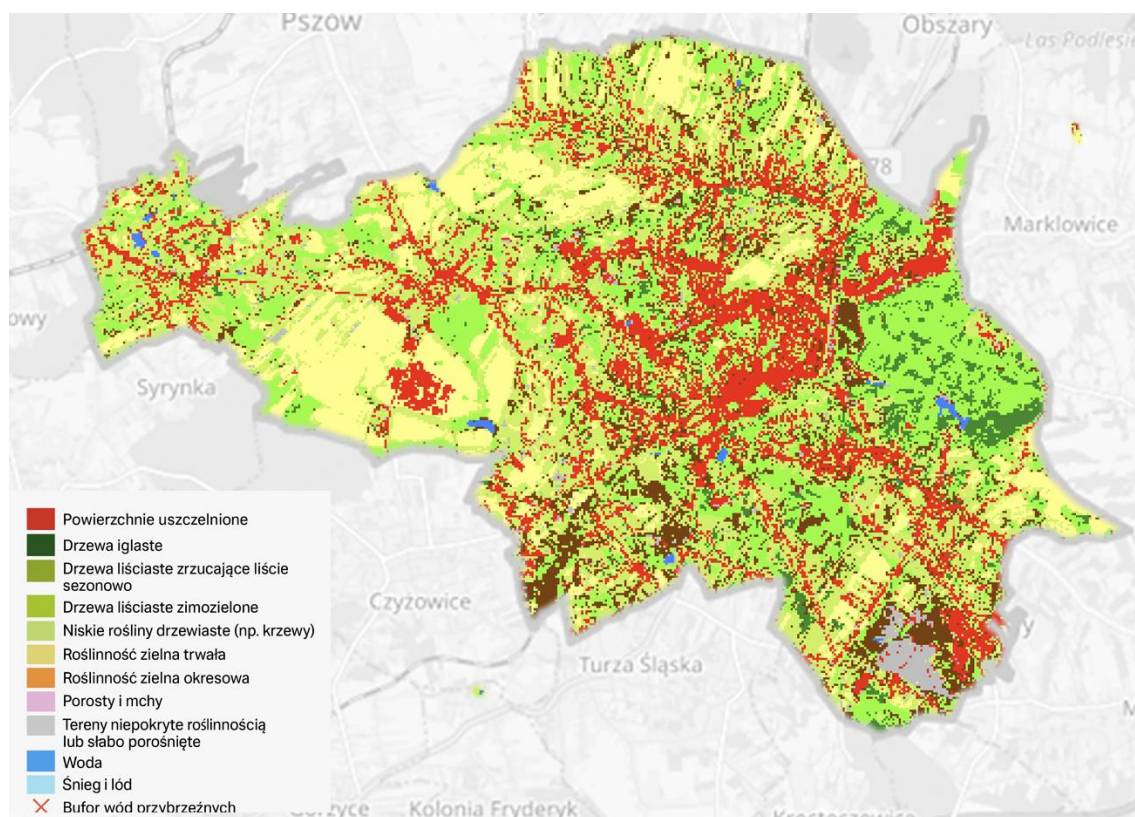
W przestrzeni miejskiej można wyróżnić kilka głównych typów terenów zielonych:

- **Zieleń urządzona** – obejmuje parki, skwery, zieleńce oraz obszary rekreacyjne, takie jak Park Zamkowy, czy ośrodek rekreacyjny Balaton.

- **Zieleń osiedlowa** – towarzyszy zabudowie mieszkaniowej i występuje w większości dzielnic. Często jednak brakuje jej spójności, wysokiej jakości przestrzennej oraz funkcji retencyjnych.
- **Zieleń nieurządzona** – obejmuje miejskie łąki, nieużytki, doliny cieków wodnych oraz zalesione obrzeża miasta. Choć są to tereny cenne przyrodniczo, ich potencjał rekreacyjny pozostaje niewykorzystany, a powiązania z resztą systemu są słabe.
- **Zieleń liniowa i przyuliczna** – występuje w formie drzew wzdłuż ulic, zieleni w pasach drogowych oraz nasadzeń przy przystankach i chodnikach. Odgrywa ważną rolę w poprawie jakości powietrza i ograniczaniu zjawiska miejskiej wyspy ciepła (MWC).
- **Zieleń edukacyjna, sportowa i usługowa** – choć posiada potencjał adaptacyjny, wymaga dodatkowych inwestycji i lepszego zagospodarowania.

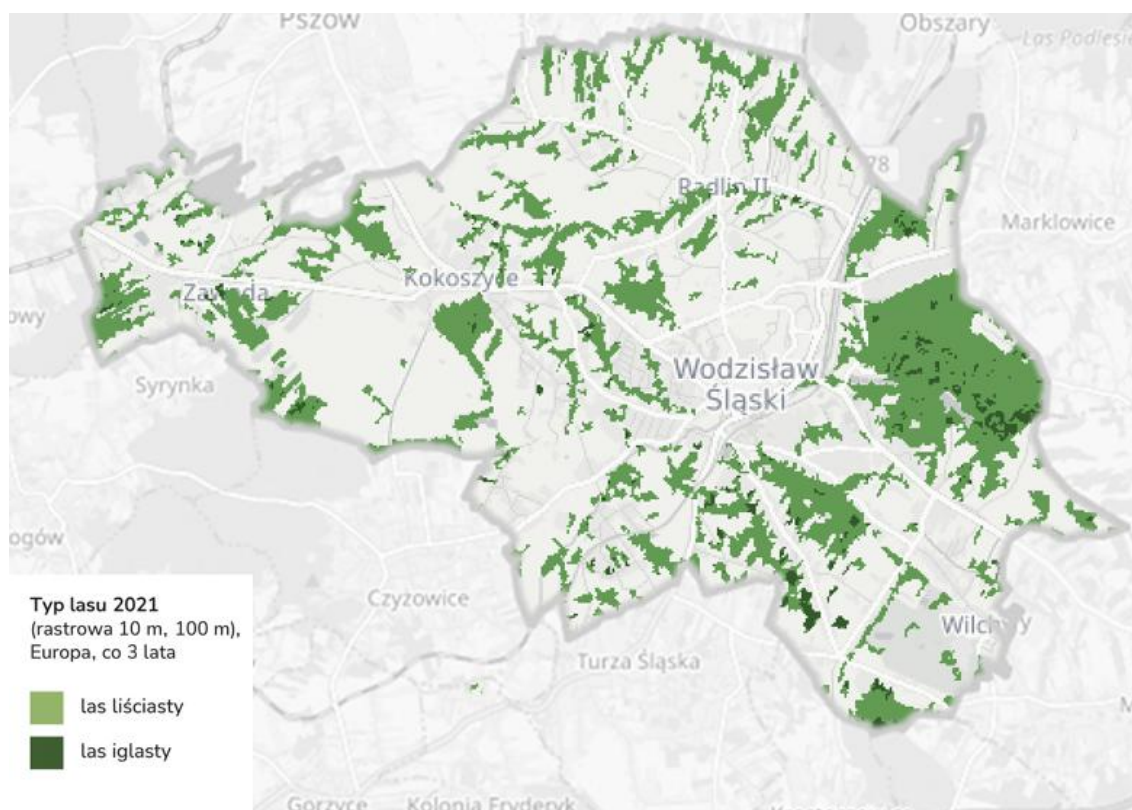
Powierzchnie biologicznie czynne pełnią istotną funkcję w procesie przystosowywania miast do skutków zmian klimatycznych. Umożliwiają zatrzymywanie wody opadowej, korzystnie wpływają na lokalny mikroklimat i jakość powietrza, wspierają różnorodność biologiczną oraz ograniczają efekt MWC. Ich obecność w strukturze urbanistycznej stanowi jeden z kluczowych wskaźników odporności środowiskowej miasta.

W związku z powyższym na potrzeby oceny aktualnego stanu oraz dystrybucji przestrzennej elementów zieleni Miasta Wodzisławia Śląskiego dokonano analizy danych satelitarnych, których wyniki przedstawiają poniższe mapy (Ryc. 2 – 6).

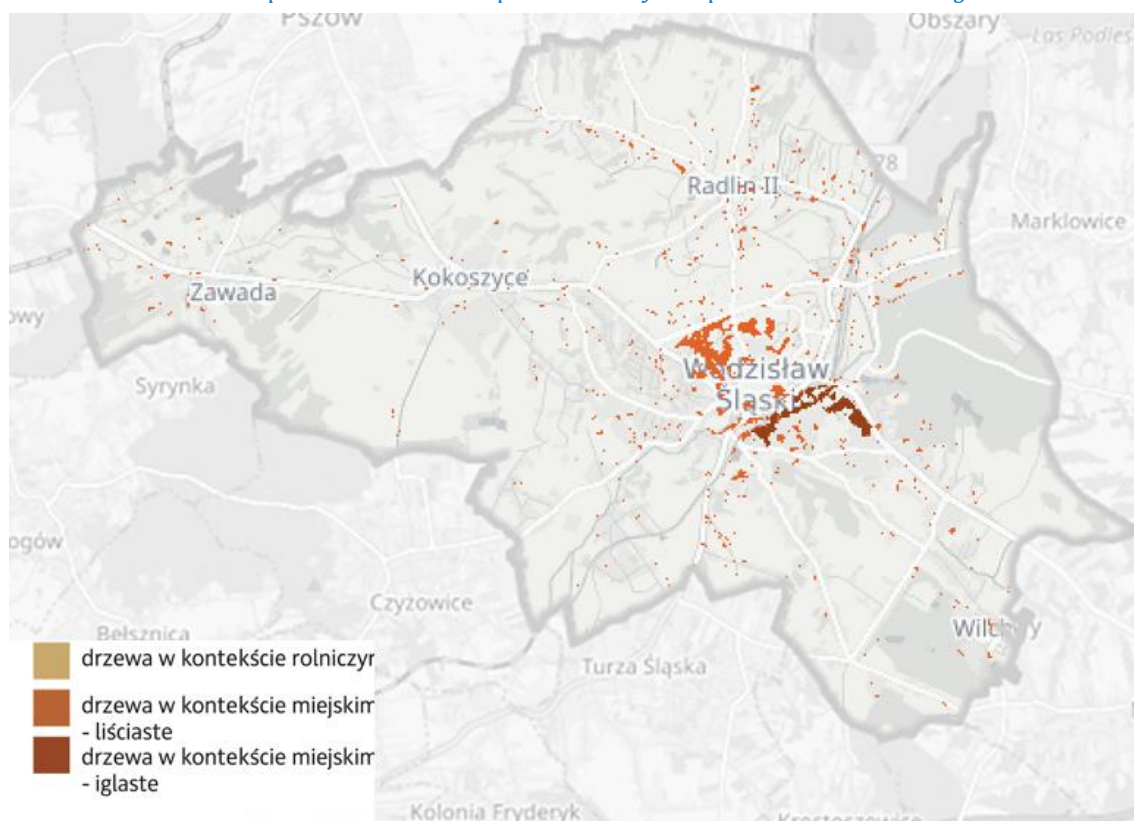
Ryc. 2. Inwentaryzacja pokrycia terenu Miasta Wodzisław Śląski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Copernicus Land Monitoring Service.

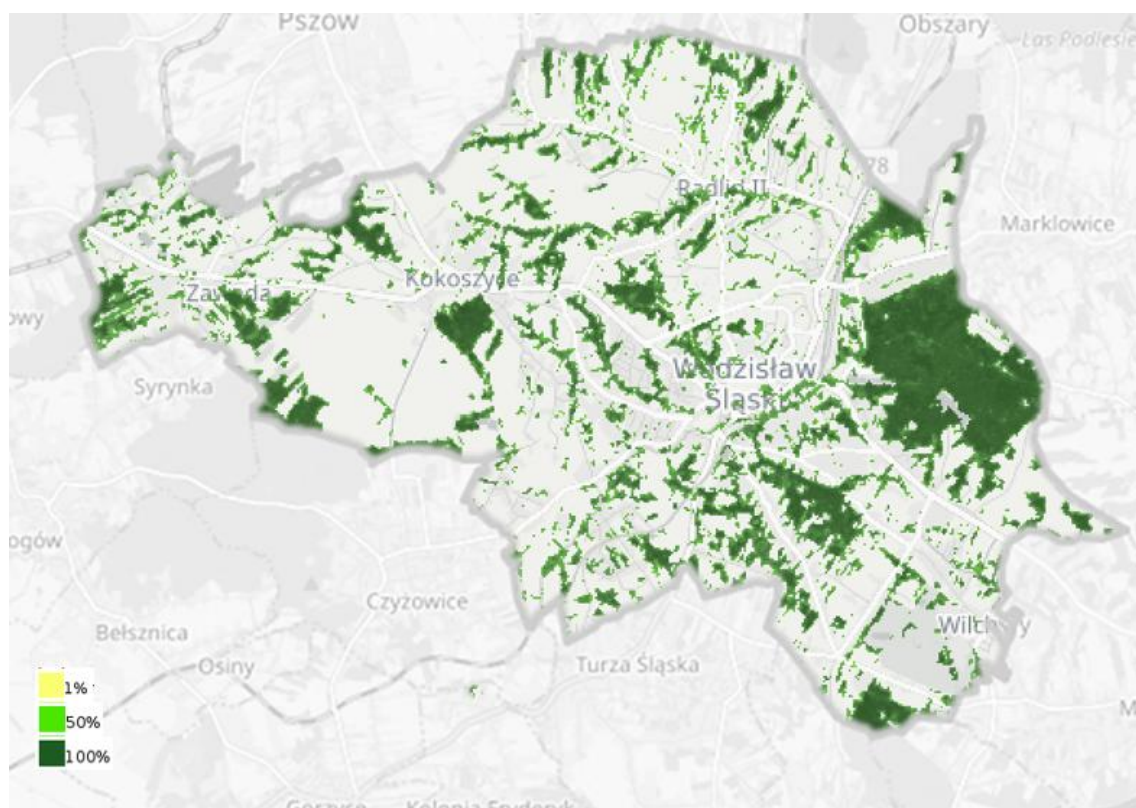
Ryc. 3. Tereny leśne w obrębie Miasta Wodzisław Śląski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Copernicus Land Monitoring Service.

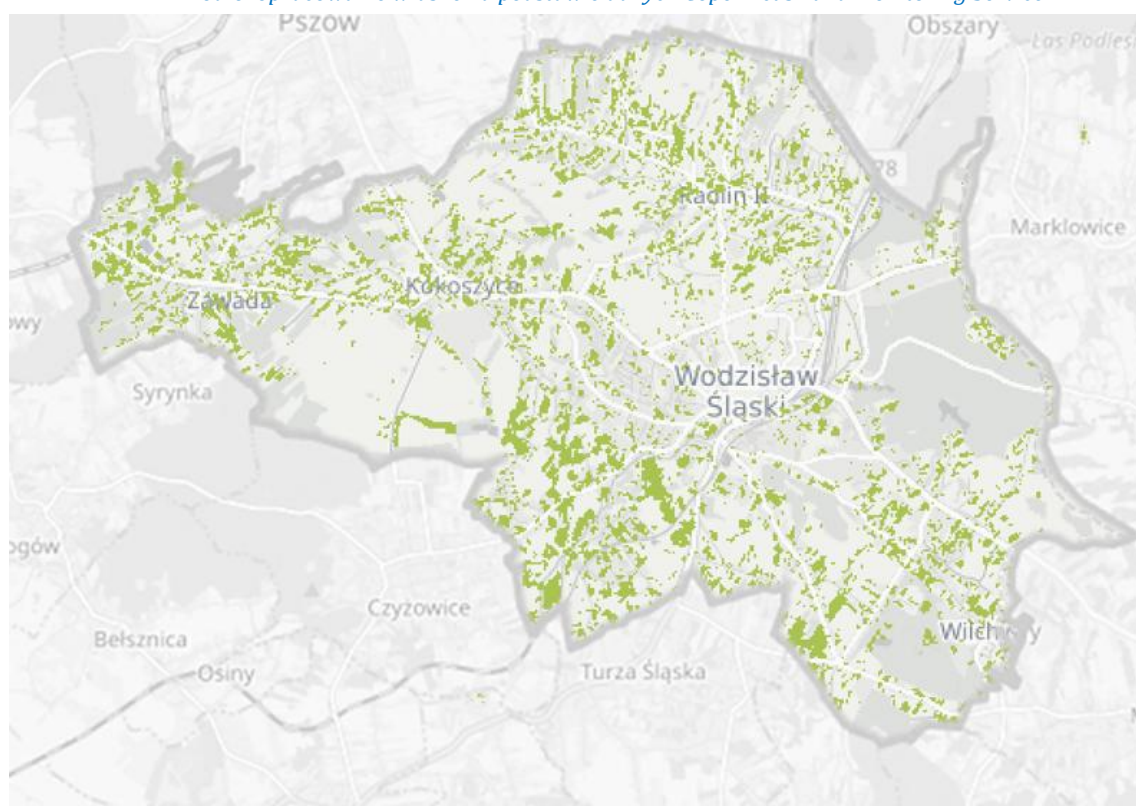

Ryc. 4. Drzewa jako element zieleni Miasta Wodzisław Śląski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Copernicus Land Monitoring Service.

Ryc. 5. Stopień pokrycia drzewami (%) powierzchni Miasta Wodzisław Śląski.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Copernicus Land Monitoring Service.

Ryc. 6. Łąki na terenie Miasta Wodzisław Śląski.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Copernicus Land Monitoring Service.

Mimo obecności wartościowych obszarów zieleni, większe ich kompleksy pozostają rozdzielone przez gęstą zabudowę oraz sieć dróg, co zakłóca ciągłość ekologiczną i ogranicza zdolność adaptacyjną całego systemu. Dobry przykładem eliminacji tego zjawiska do powielenia na szerszą skalę jest połączenie pieszo-rowerowe powstałe pomiędzy centrum miasta a Rodzinnym Parkiem Rozrywki „Trzy Wzgórza”.

W ujęciu przestrzennym najpilniejsze wyzwania obejmują słabą integrację zieleni z systemem hydrograficznym i retencyjnym, niedobór przewietrzających klinów oraz zielonych korytarzy w strukturze urbanistycznej, niewykorzystany w pełni potencjał otwartych przestrzeni miejskich w kontekście rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, a także ograniczoną efektywność zieleni przyulicznej w zakresie chłodzenia, infiltracji i funkcji ekologicznych. Na poziomie całego miasta widoczna jest nierównomierność w rozmieszczeniu terenów biologicznie czynnych, a także duże zróżnicowanie ich jakości oraz pełnionych funkcji. W wielu obszarach zabudowy mieszkaniowej dominują jednorodne trawniki lub zdegradowane fragmenty zieleni, które nie posiadają złożonej struktury roślinnej ani zdolności do zatrzymywania wody opadowej.

Wodzisław Śląski dysponuje rozległymi zasobami powierzchni biologicznie czynnych, jednak ich rozmieszczenie, jakość i funkcje wymagają istotnych usprawnień. Niezbędne jest zwiększenie udziału terenów biologicznie czynnych w silnie zurbanizowanych częściach miasta – poprzez rozluźnianie utwardzonych nawierzchni, zakładanie ogrodów deszczowych, zielonych dziedzińców oraz wdrażanie rozwiązań wspierających lokalną retencję. Kluczowe znaczenie ma poprawa wartości biologicznej istniejącej zieleni – m.in. poprzez wprowadzenie zróżnicowanej roślinności, budowanie warstwowej struktury, poprawę jakości gleby oraz zapewnienie odpowiedniego nawodnienia.

Aby poprawić jakość życia mieszkańców w dzielnicach o ograniczonym dostępie do zieleni, konieczne jest zwiększenie jej funkcjonalnej dostępności. Można to osiągnąć poprzez zakładanie parków kieszonkowych, rewitalizację istniejącej zieleni osiedlowej oraz tworzenie nowych przestrzeni publicznych o charakterze przyrodniczym.

Istotnym kierunkiem działań jest również integracja rozproszonych terenów zielonych w spójny system – np. poprzez nasadzenia drzew w alejach, tworzenie parków liniowych czy zielonych tras pieszo-rowerowych.

W gęsto zabudowanych obszarach należy szczególnie wzmacniać funkcje rekreacyjne, edukacyjne i społeczne zieleni osiedlowej, tak aby odpowiadała na potrzeby

lokalnych społeczności. Warto również wykorzystywać niewielkie, nieużytkowane działki miejskie oraz inne tereny publiczne jako przestrzeń wspólną – np. w formie ogrodów społecznych, tymczasowych parków sąsiedzkich czy placów z zielenią o charakterze adaptacyjnym.

W celu poprawy jakości miejskiej zieleni podstawowe znaczenie ma zwiększenie gatunkowej różnorodności roślin, rozwój struktury warstwowej oraz wzmacnianie odporności siedliskowej – szczególnie w kontekście rosnących wyzwań klimatycznych.

3.II. ELEMENTY BŁĘKITNO-ZIELONEJ INFRASTRUKTURY (BZI)

Błękitno-zielona infrastruktura (BZI) stanowi zintegrowany system przestrzennie i funkcjonalnie powiązanych elementów przyrodniczych oraz technicznych, które wspólnie pełnią kluczowe funkcje adaptacyjne, hydrologiczne i ekologiczne. Jej głównym celem jest wspieranie naturalnych procesów przyrodniczych w przestrzeni miejskiej, w tym retencji wód opadowych, poprawy bilansu wodnego, regulacji mikroklimatu, ograniczenia skutków suszy oraz zwiększenia odporności miasta na ekstremalne zjawiska pogodowe. Dobrze zaprojektowany i utrzymany system BZI przyczynia się także do ochrony bioróżnorodności, redukcji zanieczyszczeń powietrza i hałasu oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Układ BZI w Wodzisławiu Śląskim ma charakter pasmowo-dolinowy, wynikający z morfologii terenu i przebiegu sieci hydrograficznej. Główną osią systemu jest dolina rzeki Leśnicy wraz z dopływami – Potokiem Jedłownickim i Markłówką – które pełnią kluczowe funkcje retencyjne, infiltracyjne i ekologiczne. Wzdłuż tych dolin koncentrują się najcenniejsze przyrodniczo obszary miasta oraz elementy zieleni wysokiej i łąkowej, stanowiące podstawowy szkielet przestrzenny błękitno-zielonej infrastruktury.

Z punktu widzenia planowania przestrzennego i gospodarki wodnej, elementy błękitno-zielonej infrastruktury można podzielić na trzy zasadnicze grupy: błękitne (wodne), zielone (roślinne) oraz antropogeniczne (potencjalne). Każda z tych kategorii pełni odrębną, lecz wzajemnie uzupełniającą się funkcję, tworząc wspólnie układ zapewniający równowagę hydrologiczną, ekologiczną i klimatyczną miasta. Na podstawie analizy materiałów kartograficznych, danych przestrzennych, opracowań źródłowych oraz wizji terenowej zidentyfikowano następujące główne komponenty systemu błękitnej infrastruktury Wodzisławia Śląskiego.

Elementy błękitne

- rzeka Leśnica z dopływami, Potokiem Jedłownickim i Markłówką, stanowiąca główną oś hydrologiczną miasta. Dolina Leśnicy pełni jednocześnie funkcję korytarza ekologicznego i podstawowego kanału przewietrzania obszaru zabudowanego,
- rowy melioracyjne i cieki okresowe, odwadniające tereny rolne i osiedlowe. Ich drożność warunkuje sprawność całego układu odwodnienia miasta,
- zbiorniki wodne i wyrobiska wypełnione wodą, w tym akwen ośrodka rekreacyjnego Balaton i zbiorniki w nieckach osiadania, o funkcjach retencyjnych, chłodzących i rekreacyjnych,
- tereny podmokłe i zastoiska w obniżeniach terenu, w dolinach cieków i w nieckach osiadania, o najwyższym potencjale renaturyzacyjnym,
- obiekty małej retencji i systemy infiltracyjne: ogrody deszczowe, niecki i muldy chłonne, nawierzchnie przepuszczalne. Element obecnie najslabiej rozwinięty, wymagający zbudowania od podstaw wraz z ewidencją na potrzeby wskaźników monitorowania nr 6 i 7.

Elementy zielone

- kompleksy leśne – Las Grodzisko, Park Leśny Balaton, zalesienia w Jedłowniku i Kokoszycach, pełniące funkcje ekologiczne, rekreacyjne i hydrologiczne, sprzyjając retencji i infiltracji wód,
- parki miejskie i zieleńce – m.in. Park Zamkowy, Park Diecezjalny w Kokoszycach i Rodzinny Park Rozrywki „Trzy Wzgórza”; stanowią tereny wypoczynkowe, społeczne i klimatyczne o dużym znaczeniu retencyjnym,
- zadrzewienia i roślinność łąkowa – występująca w dolinach potoków oraz na obrzeżach miasta, wspierająca procesy infiltracji i poprawiająca jakość powietrza,
- zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej i ulicznej – o rosnącym znaczeniu w kontekście redukcji efektu miejskiej wyspy ciepła i zwiększenia parowania powierzchniowego,

- ogródki działkowe i ogrody przydomowe – istotny element mikroretencji, poprawiający bilans wodny i mikroklimat w gęsto zabudowanych częściach miasta.

Elementy antropogeniczne (potencjalne)

- tereny infrastrukturalne i komunikacyjne – o potencjale wprowadzenia zieleni liniowej, zielonych pasów wzdłuż dróg, ogrodów deszczowych i nawierzchni przepuszczalnych, wspierających retencję wód opadowych,
- zieleni izolacyjna i techniczna – pełniąca funkcje osłonowe i filtracyjne wzdłuż ciągów transportowych, magazynująca wodę w glebie i redukująca zanieczyszczenia.

3.III. OCENA STANU PRZYRODNICZEGO I FUNKcjONALNEGO

Ocena stanu błękitno-zielonej infrastruktury (BZI) w Wodzisławiu Śląskim obejmuje analizę jakościową istniejących elementów systemu pod względem ich wartości przyrodniczej, hydrologicznej oraz funkcjonalności ekologiczno-społecznej. Celem oceny jest określenie stopnia zachowania i wykorzystania potencjału BZI w strukturze przestrzennej miasta, a także wskazanie obszarów wymagających interwencji, renaturyzacji i działań naprawczych.

Problemy przyrodniczo – środowiskowe:

- na terenach poprzemysłowych i zdegradowane – nieużytki i wyrobiska w rejonie dzielnic: Wilchwy i Jedłownik wymagają rekultywacji i przekształcenia w tereny zieleni rekreacyjno-ekologicznej;
- brak zieleni towarzyszącej – szczególnie przy dużych kompleksach usługowych i obiektach handlowych, gdzie występuje znaczne uszczelnienie powierzchni oraz ograniczona liczba drzew i krzewów, co obniża zdolność do regulacji mikroklimatu i pochłaniania zanieczyszczeń.
- fragmentacja siedlisk – zwłaszcza w centralnych dzielnicach (Nowe Miasto, Radlin II), gdzie enklawy zieleni są od siebie izolowane i pozbawione ciągłości przestrzennej.

- spadek różnorodności gatunkowej – zasadniczo w zieleni urządzonej, w której dominują gatunki obce i ozdobne o niskiej wartości ekologicznej,
- zanieczyszczenia i zaśmiecenia – występujące na niektórych terenach zielonych przyosiedlowych, zwłaszcza o charakterze półnaturalnym i nieurządzonym, co ogranicza ich wartość przyrodniczą i społeczną.

Pomimo wymienionych problemów, błękitno-zielona infrastruktura Wodzisławia Śląskiego charakteryzuje się stosunkowo wysokim stopniem naturalności i dużym potencjałem ekologicznym, zwłaszcza w rejonach obrzeżnych miasta. Zaś do najcenniejszych przyrodniczo obszarów należą:

- dolina rzeki Leśnicy – główny korytarz ekologiczny miasta, z dobrze zachowaną roślinnością łągową, zaroślami wierzb i olsów, stanowi naturalny kanał przewietrzania i obszar infiltracji,
- kompleksy leśne w dzielnicach: Wilchwy, Jedłownik i Kokoszyce – pełniące funkcję buforową i klimatyczną, stabilizujące stosunki wodne oraz ograniczające erozję i spływ powierzchniowy.
- Park Leśny Balaton i tereny przyległe – o wysokim stopniu bioróżnorodności, łączące funkcje przyrodnicze, rekreacyjne i retencyjne.

W ujęciu ogólnym stan przyrodniczy błękitno-zielonej infrastruktury określa się jako dobry, z lokalnymi degradacjami, przy znacznym potencjale do renaturyzacji i wzmacniania funkcji ekologicznych.

Ponadto z punktu widzenia funkcjonalnego błękitno-zielona infrastruktura pełni w Wodzisławiu Śląskim równocześnie funkcje: ekologiczną, hydrologiczno-retencyjną, klimatyczno-adaptacyjną, rekreacyjną i estetyczno-krajobrazową. Pomimo tego, jej potencjał nie jest w pełni wykorzystany. Najlepiej rozwinięte funkcje obserwuje się w obszarach o dominacji terenów leśnych i rekreacyjnych (Wilchwy, Balaton, Trzy Wzgórza), natomiast w centralnych i południowych częściach miasta widoczny jest deficyt zieleni o charakterze użytkowym, chłodzącej i retencyjnej. Dlatego też w zakresie poszczególnych funkcji zidentyfikowano następujące uwarunkowania:

- funkcja ekologiczna – dobrze zachowana w obszarach dolin i lasów, lecz ograniczona w strefach zwartej zabudowy;

- funkcja rekreacyjna i społeczna – dobrze rozwinięta w rejonie Balatonu, Trzech Wzgórz i Parku Zamkowego, natomiast słabsza w południowych i centralnych dzielnicach miasta;
- funkcja estetyczno-krajobrazowa – zróżnicowana; w wielu miejscach ograniczona przez brak spójności kompozycyjnej i niski poziom utrzymania zieleni;
- funkcja adaptacyjna (klimatyczna) – wymagająca wzmocnienia poprzez integrację zieleni z planami inwestycyjnymi miasta i wdrażanie rozwiązań opartych na naturze (Nature-Based Solutions).

W strukturze przestrzennej miasta obserwuje się niedostateczne powiązania pomiędzy terenami zieleni i wód, co ogranicza przepływ powietrza, migrację gatunków oraz efektywność retencji i chłodzenia.

W związku z powyższym, na podstawie przeprowadzonej oceny stwierdza się, że błękitno-zielona infrastruktura Wodzisławia Śląskiego charakteryzuje się dobrym stanem przyrodniczym oraz znacznym potencjałem ekologicznym, lecz wymaga działań ukierunkowanych na poprawę spójności przestrzennej i jakości utrzymania. Należy podkreślić że pomimo znacznego stopnia przekształceń antropogenicznych, istniejący układ przyrodniczy stanowi solidną bazę dla rozwoju zintegrowanego systemu ekologiczno-retencyjnego, wspierającego adaptację miasta do zmian klimatu.

3.IV. ZASOBY ZIELENI URZĄDZONEJ A POKRYCIE ROŚLINNOŚCIĄ

Ocena z rozdziałów 3.I-3.III opiera się na danych przestrzennych BDOT10k i Copernicus, które obejmują każdą formę pokrycia roślinnością niezależnie od własności, dostępności i sposobu utrzymania. Sprawozdawczość z wdrażania planu adaptacji opiera się natomiast na ewidencjach Miasta i na statystyce publicznej, obejmujących wyłącznie urządzone tereny zieleni. Oba ujęcia dają dla Wodzisławia Śląskiego wyniki różniące się o rząd wielkości, dlatego wymagają zestawienia.

Zgodnie z danymi przywołanymi w rozdziale IV.5 dokumentu głównego łączna powierzchnia terenów zielonych miasta wynosi 211 ha według stanu na 31 grudnia 2024 r. Składają się na nią parki spacerowo-wypoczynkowe o powierzchni 108,9 ha, tereny zieleni osiedlowej o powierzchni 55,79 ha oraz zieleńce, zieleń uliczna, cmentarze i lasy gminne. Przy powierzchni miasta 4 951 ha daje to udział 4,26%, a przy liczbie mieszkańców 42 488 osób – 49,7 m² na mieszkańca.

Zestawienie obu ujęć porządkuje całą koncepcję. Roślinność pokrywa 44,3% powierzchni miasta według BDOT10k, a korony drzew 32,45% według Narodowego Systemu Informacji Satelitarnej. Urządzone tereny zieleni, a więc te, które Miasto utrzymuje i do których mieszkańcy mają zapewniony dostęp, zajmują 4,26%. Wodzisław Śląski nie ma zatem problemu z ilością roślinności, tylko z jej dostępnością i rozmieszczeniem. Zasób koncentruje się na obrzeżach miasta i na gruntach prywatnych, a w dzielnicach o najwyższej gęstości zaludnienia jest go najmniej.

Rozstrzygnięcia wymaga zakres danych, na których oparta zostanie sprawozdawczość. Wartości wykazywane w sprawozdaniu z monitorowania muszą pochodzić z jednego, konsekwentnie stosowanego źródła, a rok ich ustalenia trzeba podać wprost. Dla wskaźników nr 3 i 4 przyjęto format Głównego Urzędu Statystycznego, tak jak nakazuje opis tych wskaźników w rozporządzeniu. Dla wskaźnika nr 2 oraz dla miernika nr 1 podstawą są dane Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta, przekazane 18 września 2026 r. i zestawione w tabeli poniżej.

Tab. 4. Wykaz terenów zieleni Wodzisławia Śląskiego według stanu na 18 września 2026 r.

Źródło: Urząd Miasta Wodzisławia Śląskiego, Wydział Ochrony Środowiska, wykaz terenów zieleni przekazany 18.09.2026 r.; opracowanie własne.

Kategoria	Obiekty	Liczba obiektów	Powierzchnia [ha]
Parki i wąwozy	Park Zamkowy; wąwóz Tysiąclecia; wąwóz PCK; zieleniec Jana Pawła II; teren zielony przy rondzie Europejskim; skarpa przy ul. Wyszyńskiego; wąwóz Staszica	7	6,94
Zieleńce	Park Pszowski; zieleńce przy ul. Szkolnej, ul. Radlińskiej, ul. Wyszyńskiego, przy bibliotece i przed WCK; skrzyżowanie Górnicza-Pszowska; plac zabaw Górnicza; Kokoszyce przy przychodni; Zawada ul. Paderewskiego; Wilchwy (teren za Mantą oraz zieleniec z placem zabaw); zajezdnia autobusowa ul. Teligi; wyjście z wąwozu	14	2,11
Łąki kwietne	Rabaty na osiedlu XXX-lecia (dz. nr 3712/255, 3419/255), przy ul. Witosa (dz. nr 2635/108) i przy ul. Radlińskiej (dz. nr 503/58)	4	0,05
Tereny rekreacyjne	Ośrodek Rekreacyjny Balaton; Rodzinny Park Rozrywki „Trzy Wzgórza”	2	74,00
Razem		27	83,10

Wykaz obejmuje 83,10 ha, z czego 74,00 ha przypada na dwa duże tereny rekreacyjne: Ośrodek Rekreacyjny Balaton i Rodzinny Park Rozrywki „Trzy Wzgórza”. Pozostałe 9,10 ha to parki, wąwozy i zieleńce rozproszone w tkance miejskiej. Przypisanie poszczególnych obiektów do kategorii parków i zieleńców wymaga korekty,

na co Urząd Miasta zwrócił uwagę przy przekazaniu wykazu, dlatego z zestawienia przyjęto wyłącznie powierzchnie łączne.

3.V. OCENA TELEDETEKCYJNA ZASOBÓW – COOLCITY INDEX 2026

Statystyka publiczna i dane BDOT10k opisują Wodzisław Śląski w oderwaniu od innych miast. Do porównania potrzebna jest ocena wykonana jednolicie, tą samą metodą i na tych samych danych. Daje ją COOLCITY Index 2026, czyli zestaw 15 wskaźników środowiskowych obliczonych z misji Sentinel-2, Landsat-8 i Landsat-9 dla 11 041 miast Unii Europejskiej, według stanu na 2025 r.

Wskaźniki pogrupowano w pięć wyzwań adaptacyjnych, a ich średnia daje syntetyczny COOLCITY Index w skali od 0 do 10. Wyższa wartość oznacza większe możliwości budowania odporności miasta w oparciu o zasoby przyrodnicze.

*Tab. 5. Wyzwania adaptacyjne COOLCITY Index 2026 dla Wodzisławia Śląskiego
Źródło: COOLCITY Index 2026 (Zenodo); opracowanie własne.*

Wyzwanie adaptacyjne	Wodzisław Śląski	Średnia PL	Średnia UE
Przepuszczalność terenu	9,0	7,8	7,2
Stan zieleni	6,8	5,4	4,6
Bioróżnorodność	6,8	6,4	6,2
Warunki wodne	5,1	4,7	4,2
Warunki termiczne	7,0	6,7	5,5
COOLCITY Index	6,9	6,2	5,5

Wodzisław Śląski wypada powyżej średniej krajowej we wszystkich pięciu wyzwaniach, a jego COOLCITY Index wynosi 6,9 przy średniej dla Polski 6,2 i średniej unijnej 5,5. Najwyżej ocenia się przepuszczalność terenu (9,0), najniżej warunki wodne (5,1).

Obraz zmienia się po zejściu na poziom pojedynczych wskaźników.

*Tab. 6. Wskaźniki środowiskowe COOLCITY Index 2026 dla Wodzisławia Śląskiego
Źródło: COOLCITY Index 2026 (Zenodo); opracowanie własne.*

Wskaźnik	Jedn.	Wodzisław	Średnia PL	Pozycja z 574
Udział terenów uszczelnionych	%	16	25,1	526
Powierzchnia biologicznie czynna	%	84	74,9	38
Pokrycie roślinnością	%	84	74,4	33
Pokrycie roślinnością wysoką	%	34	23,3	98
Udział roślinności o wysokim wigorze	%	86	75,6	42
Łączność płatów	%	43	64,0	474

Wskaźnik	Jedn.	Wodzisław	Średnia PL	Pozycja z 574
roślinności				
Zróżnicowanie form roślinności	0-1	0,61	0,589	262
Liczba form roślinności	0-6	2,08	1,858	76
Tereny o wysokiej bioróżnorodności	%	74	62,0	85
Zdolność retencyjna terenu	%	66	59,0	62
Udział wód i mokradeł	%	0,0	1,5	266
Właściwości termiczne podłoża	od -1 do 0	-0,15	-0,158	76
Temperatura powierzchni	°C	33,12	34,48	414
Udział terenów o wysokiej temperaturze	%	2	3,1	238
Udział terenów o niskiej temperaturze	%	4	3,8	148

Czternaście z piętnastu wskaźników plasuje miasto powyżej średniej krajowej. Wyjątkiem jest łączność płatów roślinności: 43% wobec 64% średniej krajowej, 474. pozycja na 574 miasta polskie. To zarazem najslabszy wynik Wodzisławia Śląskiego spośród wszystkich piętnastu wskaźników i jedyny, w którym miasto wyraźnie odstaje.

Wskaźnik opisuje stopień połączeń pomiędzy płatami roślinności, czyli ciągłość i dostępność zieleni. Wynik 43% oznacza, że roślinność występuje w postaci płatów rozdzielonych zabudową i drogami, między którymi nie ma połączeń. Potwierdza to ocenę z rozdziału 3.III, gdzie fragmentację siedlisk wskazano jako główny problem systemu przyrodniczego miasta.

Skutek jest mierzalny w temperaturze. Pokazuje to zestawienie Wodzisławia Śląskiego z sąsiednimi miastami subregionu zachodniego.

Tab. 7. Wodzisław Śląski na tle miast sąsiednich – wybrane wskaźniki COOLCITY Index 2026

Miasto	CCI	Uszczelnienie [%]	Roślinność [%]	Łączność płatów [%]	Temperatura powierzchni [°C]	Tereny chłodne [%]
Pszów	7,4	15	85	99	31,31	12
Jastrzębie-Zdrój	7,0	14	86	86	33,02	3
Wodzisław Śląski	6,9	16	84	43	33,12	4
Czerwionka-Leszczyń	6,9	13	86	62	32,57	7
Rybnik	6,8	18	81	31	33,92	1
Rydułtowy	6,8	20	79	76	33,69	2
Radlin	6,6	20	79	58	34,73	0
Żory	6,3	20	80	49	34,55	0

Miasto	CCI	Uszczelnienie [%]	Roślinność [%]	Łączność płatów [%]	Temperatura powierzchni [°C]	Tereny chłodne [%]
Racibórz	5,6	25	75	53	36,18	0

Najmocniejszy argument koncepcji daje porównanie z Pszowem. Oba miasta mają niemal identyczne uszczelnienie terenu (16% i 15%), pokrycie roślinnością (84% i 85%), pokrycie roślinnością wysoką (34% i 35%) oraz zdolność retencyjną terenu (66% w obu przypadkach). Różnią się dwiema rzeczami: łącznością płatów roślinności (43% wobec 99%) i skutkami termicznymi. Temperatura powierzchni w Pszowie jest o 1,8 °C niższa, a udział terenów chłodnych trzykrotnie wyższy (12% wobec 4%).

Różnica nie leży zatem w ilości roślinności ani w powierzchni przepuszczalnej, tylko w tym, czy roślinność tworzy ciągłą strukturę zdolną chłodzić obszar zabudowany. Ten sam wniosek płynie z porównania z Rybnikiem, który przy podobnym pokryciu roślinnością i najniższej w zestawieniu łączności płatów (31%) ma temperaturę powierzchni wyższą od Wodzisławia i tylko 1% terenów chłodnych.

Z ustaleń tego rozdziału wynikają trzy wnioski dla koncepcji. Zwiększanie ogólnej powierzchni zieleni nie jest w Wodzisławiu Śląskim priorytetem, bo zasób już istnieje i jest ponadprzeciętny. Priorytetem jest łączenie istniejących płatów i wprowadzanie zieleni do terenów zurbanizowanych, gdzie jej brakuje i gdzie mieszkają ludzie. Element błękitny wymaga zbudowania od podstaw, bo udział wód i mokradeł wynosi 0,0%, a wskaźniki monitorowania nr 6 i 7 nie mają ustalonej wartości początkowej.

Przy korzystaniu z danych COOLCITY trzeba pamiętać o dwóch zastrzeżeniach. Granice miasta wyznaczono metodą DEGURBA jako obszar zurbanizowany o powierzchni 34,4 km², a nie jako granice administracyjne obejmujące 49,51 km². Liczba mieszkańców w bazie COOLCITY (47 576) pochodzi z Eurostatu i różni się od danych GUS przyjętych w rozdziale 3.IV. Do sprawozdawczości obowiązują dane wskazane w rozporządzeniu, czyli GUS i mapy pokrycia terenu Polskiej Agencji Kosmicznej. Dane COOLCITY służą tu do porównania miasta z innymi, nie do wykazywania wskaźników.

Źródło danych w tabelach 5–7: MGGP Aero, COOLCITY Index 2026, coolcity.eu, dane satelitarne za 2025 r., pobrane 31.08.2026. Pozycję podano w porządku malejącym wartości wskaźnika, więc dla terenów uszczelnionych, temperatury powierzchni i terenów o wysokiej temperaturze wysoka pozycja oznacza wynik korzystny. Dane na licencji CC BY-NC-SA, doi.org/10.5281/zenodo.20638922.

3.VI. MIEJSKA WYSPA CIEPŁA I KORYTARZE PRZEWIETRZANIA MIASTA

Na natężenie miejskiej wyspy ciepła składają się dwie rzeczy: udział powierzchni uszczelnionych i zieleni oraz to, czy chłodne powietrze wytwarzane na obrzeżach miasta ma czym dopłynąć do jego wnętrza. Dlatego oba zagadnienia omówiono razem.

Miejska wyspa ciepła to podwyższenie temperatury powietrza i powierzchni w obszarze zabudowanym względem terenów otwartych. Powodują je akumulacja promieniowania słonecznego w materiałach budowlanych i nawierzchniach utwardzonych, ograniczenie parowania po uszczelnieniu gruntu oraz emisja ciepła z transportu, przemysłu i budynków. Największe natężenie zjawisko osiąga w nocy, kiedy tereny zabudowane oddają ciepło zgromadzone w ciągu dnia. Dla mieszkańców oznacza to brak nocnej regeneracji organizmu w czasie fal upałów, co najsilniej dotyka osoby starsze, przewlekle chore i małe dzieci.

W skali całego miasta zjawisko jest umiarkowane. Temperatura powierzchni wynosi 33,12 °C przy średniej krajowej 34,48 °C, tereny o wysokiej temperaturze zajmują 2% powierzchni przy średniej 3,1%, a tereny chłodne 4% przy średniej 3,8%. W tym ostatnim Wodzisław Śląski wypada lepiej od wszystkich sąsiednich miast poza Pszowem i Czerwionką-Leszczynami, a Radlin, Żory i Racibórz nie mają ani jednego obszaru kwalifikowanego jako chłodny.

Wewnątrz miasta natężenie jest już wyraźnie zróżnicowane i różnicują je trzy czynniki. Pierwszym jest struktura zabudowy: najwyższe temperatury powierzchni występują w zwartej zabudowie Starego Miasta, na osiedlach wielkopłytowych Nowego Miasta i Wilchw, na terenach przemysłowych oraz na rozległych parkingach obiektów handlowych. Drugim jest ukształtowanie terenu. Miasto leży na Płaskowyżu Rybnickim, rozciętym systemem dolin i wąwozów, których dna sprzyjają nocnemu spływowi chłodnego powietrza, a wierzchowiny nagrzewają się najsilniej. Trzecim jest rozmieszczenie zieleni: przy pokryciu koronami drzew wynoszącym dla całego miasta 34%, w dzielnicach centralnych udział ten jest wielokrotnie niższy, a zieleń przyuliczna o powierzchni 12,00 ha praktycznie nie uczestniczy w chłodzeniu przestrzeni ulic.

Układ pasmowo-dolinowy opisany w rozdziale 3.I pełni w mieście funkcję systemu przewietrzania. Chłodne powietrze wytwarzane na obszarach zasilających, czyli w kompleksach leśnych Wilchw, Kokoszyce i Jedłownika oraz na użytkach zielonych i gruntach rolnych obrzeży, spływa grawitacyjnie dolinami w kierunku obszaru zabudowanego. Podstawowe znaczenie ma dolina Leśnicy, będąca zarazem główną osią hydrologiczną, korytarzem ekologicznym i kanałem przewietrzania. Funkcje uzupełniające pełnią doliny Potoku Jedłownickiego, Markłówek i Mszanki oraz ciągi zieleni łączące Park Leśny Balaton, Park Zamkowy i Rodzinny Park Rozrywki „Trzy Wzgórza”.

Dla zachowania sprawności tego układu wyodrębnia się trzy klasy terenów:

- obszary zasilające – zwarte kompleksy leśne, użytki zielone i grunty rolne w dzielnicach Wilchwy, Kokoszyce, Zawada i Radlin II, w których wytwarzane jest chłodne powietrze. Warunkiem zachowania tej funkcji jest utrzymanie ich ciągłości i powstrzymanie rozpraszania zabudowy,
- korytarze przewietrzania – doliny Leśnicy, Potoku Jedłownickiego, Markłówek i Mszanki wraz ze strefami przyległymi. Wymagają utrzymania niskiej szorstkości aerodynamicznej, czyli przewagi zieleni niskiej i średniej, przy zachowaniu zadrzewień brzegowych o funkcji ekologicznej,
- obszary odbioru – dzielnice o najwyższym natężeniu miejskiej wyspy ciepła: Stare Miasto, Nowe Miasto i osiedla wielorodzinne. To w nich efekt przewietrzania przekłada się bezpośrednio na warunki życia mieszkańców.

Układ jest wrażliwy na zabudowę poprzeczną do osi korytarza, podnoszenie rzędnych terenu w dnach dolin, wprowadzanie zwartych ekranów akustycznych i obiektów wielokubaturowych w poprzek dolin, a także na zabudowę terenów otwartych stanowiących obszary zasilające. Skutki takich decyzji są nieodwracalne w horyzoncie planu, bo utraconego korytarza nie da się odtworzyć nasadzeniami.

Proponuje się wprowadzenie do planu ogólnego gminy oraz do sporządzanych i zmienianych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego następujących ustaleń:

- wyznaczenie korytarzy przewietrzania jako stref o szczególnych zasadach zagospodarowania, z zakazem zabudowy poprzecznej i ograniczeniem wysokości obiektów w dnach dolin,
- utrzymanie w granicach korytarzy minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie niższym niż 70%,
- zachowanie ciągłości terenów otwartych stanowiących obszary zasilające, w szczególności w dzielnicach Wilchwy, Kokoszyce i Zawada,
- obowiązek analizy wpływu na warunki przewietrzania dla inwestycji wielkokubaturowych lokalizowanych bliżej niż 100 m od osi korytarza,
- powiązanie korytarzy przewietrzania z systemem ciągów pieszo-rowerowych, co pozwala utrzymać ich drożność bez wyłączania terenu z użytkowania.

Przebiegi korytarzy wyznaczono na podstawie morfologii terenu, przebiegu sieci hydrograficznej i rozmieszczenia terenów otwartych. Ustalenie ich granic w skali umożliwiającej zapis planistyczny wymaga analizy topoklimatycznej opartej na numerycznym modelu terenu i numerycznym modelu pokrycia terenu wraz z mapą temperatury powierzchni. Dane te ujęto w rozdziale 3.VII.

4. Analiza i ocena polityki rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury

4.1. AKTUALNA POLITYKA ROZWOJU BŁĘKITNO-ZIELONEJ INFRASTRUKTURY

Polityka rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury (BZI) w Wodzisławiu Śląskim kształtowana jest w oparciu o dokumenty strategiczne i planistyczne szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, które określają kierunki działań w zakresie ochrony środowiska, gospodarowania przestrzenią oraz adaptacji do zmian klimatu. Analiza tych dokumentów pozwala na ocenę stopnia, w jakim zagadnienia związane z błękitno-zieloną infrastrukturą zostały uwzględnione w polityce rozwoju miasta.

W kontekście krajowym i regionalnym podstawowe znaczenie dla rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury mają dokumenty strategiczne takie jak:

- Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM 2030) – w której wskazano konieczność opracowania i wdrażania planów zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców, jako narzędzia wzmacniającego odporność klimatyczną, bioróżnorodność i jakość życia;
- Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – podkreślająca znaczenie ekosystemów miejskich, ochrony usług ekosystemowych oraz rozwój terenów zieleni w przestrzeniach zurbanizowanych;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – która wskazuje na potrzebę wzmocnienia naturalnych zasobów środowiska jako czynnika konkurencyjności regionów;
- Strategia adaptacji do zmian klimatu w Polsce do roku 2030 (SPA 2030) – dokument wyznaczający ramy działań adaptacyjnych, w tym tworzenia systemów retencyjnych i zielonych przestrzeni miejskich;
- Krajowy Plan Odbudowy (KPO) – zawierający instrumenty finansowe wspierające rozwój błękitno-zielonej infrastruktury w miastach oraz projekty inwestycyjne służące zwiększeniu odporności klimatycznej.

Na poziomie wojewódzkim odniesieniem dla działań miasta Wodzisławia Śląskiego jest m.in. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego 2030, w której podkreśla się potrzebę transformacji środowiskowej regionu i poprawy jakości środowiska w

miastach poprzez rozwój terenów zieleni oraz ograniczenie skutków urbanizacji oraz Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego

Pod względem dokumentów lokalnych w polityce miejskiej Wodzisławia Śląskiego kwestie związane z błękitno-zieloną infrastrukturą pojawiają się w między innymi w dokumentach strategicznych i planistycznych takich jak:

Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego

„Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego” przyjęty został uchwałą nr 2178/116/VII/2025 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 2 października 2025 r. Jest to pierwszy w Polsce regionalny dokument adaptacyjny opracowany na poziomie województwa, którego celem jest zwiększenie odporności regionu na skutki zmian klimatu oraz włączenie kwestii adaptacji do polityki rozwoju województwa. Dokument ma charakter strategiczno-wdrożeniowy i porządkuje działania podejmowane zarówno przez samorząd województwa, jak i przez gminy, powiaty oraz inne podmioty odpowiedzialne za planowanie przestrzenne, środowiskowe i infrastrukturalne. Jego strukturę tworzą trzy cele strategiczne, dziesięć celów operacyjnych i trzydzieści siedem kierunków działań, przypisanych do czternastu sektorów uznanych za podatne na zmiany klimatu.

Analiza treści Planu wskazuje, że jego podstawowym założeniem jest przygotowanie regionu do coraz bardziej odczuwalnych skutków zmian klimatu, takich jak fale upałów, susze, intensywne opady, powodzie błyskawiczne czy inne zjawiska ekstremalne. W dokumencie podkreślono, że adaptacja oznacza nie tylko ograniczanie podatności województwa na zagrożenia klimatyczne, lecz także wzmacnianie potencjału do radzenia sobie z tymi wyzwaniami oraz wykorzystywania szans wynikających z transformacji klimatycznej.

Istotnym elementem Planu jest jego wizja, wypracowana w procesie partycypacyjnym z udziałem samorządów lokalnych, mieszkańców i ekspertów. Wizja ta przedstawia województwo śląskie jako region odporny, dobrze przygotowany na skutki zmian klimatu, oparty na współpracy międzysektorowej, wiedzy i lokalnym zaangażowaniu, a zarazem rozwijający się w sposób bezpieczny i zrównoważony. Takie ujęcie wskazuje, że adaptacja klimatyczna nie jest traktowana jako osobny, techniczny dodatek do polityki regionalnej, lecz jako jeden z fundamentów rozwoju województwa.

Wśród najważniejszych celów dokumentu wskazano: przygotowanie województwa i jego mieszkańców do zmian klimatu, zmniejszenie podatności regionu na zjawiska ekstremalne oraz zwiększenie zdolności do przeciwdziałania i łagodzenia skutków tych zjawisk. Plan zakłada również wsparcie samorządów lokalnych w projektowaniu działań adaptacyjnych oraz powiązanie polityki klimatycznej z innymi dokumentami strategicznymi, zwłaszcza ze „Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego – Śląskie 2030. Zielone Śląskie”.

Dokument opiera się na diagnozie podatności regionu, w której wskazano najbardziej wrażliwe sektory i obszary. Do nich należą m.in. gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo, transport, gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, górskie oraz pogórnicze. Tak szerokie ujęcie pokazuje, że Plan obejmuje zarówno systemy przyrodnicze, jak i funkcjonowanie infrastruktury oraz codzienne warunki życia mieszkańców.

Ważną częścią dokumentu są też kierunki działań adaptacyjnych, które obejmują działania informacyjno-edukacyjne, organizacyjne oraz inwestycyjne. Szczególny nacisk położono na rozwiązania oparte na naturze, w tym rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, która ma wspierać retencję wód, ograniczać skutki upałów i poprawiać jakość środowiska miejskiego. W praktyce oznacza to, że Plan promuje podejście łączące bezpieczeństwo mieszkańców z ochroną przyrody i lepszym gospodarowaniem przestrzenią.

Na uwagę zasługuje także szeroki, partycypacyjny sposób przygotowania dokumentu. Prace nad Planem prowadzono we współpracy z samorządami lokalnymi, a także z udziałem mieszkańców, którzy mogli uczestniczyć w warsztatach, spotkaniach i ankietach organizowanych w różnych częściach województwa. Takie podejście wzmacnia wiarygodność dokumentu i zwiększa szansę na jego skuteczne wdrożenie, ponieważ uwzględnia lokalne potrzeby oraz zróżnicowanie przestrzenne regionu.

Pod względem funkcjonalnym RPA pełni rolę pomostu między strategią rozwoju a praktyką wdrożeniową. Z jednej strony porządkuje cele i priorytety adaptacyjne, z drugiej zaś wskazuje konkretne obszary interwencji oraz ramy współpracy między poziomem regionalnym i lokalnym. W efekcie dokument stanowi ważne narzędzie wzmacniania odporności województwa śląskiego, a jednocześnie podstawę do dalszego rozwijania polityki klimatycznej, przestrzennej i środowiskowej w regionie.

Z perspektywy Wodzisławia Śląskiego istotne są dwa ustalenia diagnozy regionalnej. Województwo śląskie pozostaje regionem o najwyższym w kraju udziale terenów przemysłowych, wynoszącym 26,5% powierzchni, przy gęstości zaludnienia 352 osób na km², co przekłada się na wysoki stopień uszczelnienia gruntu i ogranicza naturalną retencję. Diagnoza wskazuje ponadto Aglomerację Rybnicką jako obszar o najsilniejszej utracie funkcji społeczno-gospodarczych, powiązanej z transformacją górnictwa. Wodzisław Śląski leży w granicach tego obszaru funkcjonalnego, choć nie został w dokumencie wymieniony z nazwy.

Kierunki działań przyjęte w niniejszej koncepcji są zgodne z kierunkami RPA odnoszącymi się do obszarów zurbanizowanych i różnorodności biologicznej: rozwojem rozwiązań opartych na naturze, zwiększaniem powierzchni biologicznie czynnej, odtwarzaniem łączności ekologicznej oraz zagospodarowaniem terenów pogórnich i poprzemysłowych na cele przyrodnicze i retencyjne. Wskazana w rozdziale 3.V najsłabsza cecha struktury przyrodniczej miasta – niska łączność płatów roślinności – odpowiada wprost temu kierunkowi regionalnemu.

Strategia Rozwoju Miasta Wodzisław Śląski do 2030 roku

Analiza Strategii Rozwoju Miasta Wodzisław Śląski do 2030 roku wskazuje, że dokument w sposób ogólny odnosi się do idei zrównoważonego rozwoju, odporności miasta oraz ochrony zasobów przyrodniczych. Jednak zagadnienia związane z błękitno-zieloną infrastrukturą (BZI) – rozumianą jako zintegrowany system terenów zieleni, wód i przestrzeni otwartych – nie zostały wyodrębnione jako osobny cel operacyjny ani spójny kierunek działań. W strategii brak również precyzyjnych zapisów dotyczących zarządzania wodami opadowymi, renaturyzacji cieków czy standardów jakości i utrzymania zieleni miejskiej.

Jednocześnie w kontekście rosnących wyzwań klimatycznych oraz potrzeb adaptacyjnych w Strategii Rozwoju Miasta Wodzisław Śląski do 2030 rok wskazane były cele dotyczące jakości środowiska, odporności przestrzeni miejskiej oraz atrakcyjności zamieszkania takie jak:

- zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i zieleni urządzonej,
- wykorzystania rozwiązań opartych na naturze (Nature-Based Solutions) w planowaniu inwestycji,

- integracji działań ekologicznych z rewitalizacją terenów przemysłowych i przestrzeni publicznych.

Dodatkowo, w celu realizacji celów zapisanych w strategii (m.in. C4.1 i C4.2), zaleca się opracowanie lokalnego programu rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, który mógłby stanowić narzędzie wdrożeniowe dla polityki klimatyczno-przestrzennej miasta. Wprowadzenie tego komponentu wzmocniłoby zgodność strategii z dokumentami krajowymi i wojewódzkimi (KPM 2030, SPA 2030, Strategia Śląskie 2030), a także zwiększyłoby odporność i atrakcyjność środowiskową Wodzisławia Śląskiego.

Dla miasta Wodzisław Śląski obowiązują obecnie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) obejmujące łączną powierzchnię ok. 2255 ha, co stanowi ok. 45% powierzchni gminy. W planach tych planiści określili szereg stref planistycznych, obejmujących zarówno tereny zabudowy, jak i obszary otwarte, w tym tereny zieleni, lasów i zadrzewień, które stanowią kluczowy element miejskiego systemu przyrodniczego (Tab. 8).

Z analizy struktury terenów objętych MPZP strefy związane z zielenią i ekosystemami przyrodniczymi zajmują łącznie ok. 1 291,4 ha, czyli ok. 57% powierzchni obszaru objętego planami. Z czego największy udział mają: tereny leśne (ZL) – 441,6 ha, tereny zadrzewień (Z) – 384,2 ha, tereny trwałych użytków zielonych (ZN) – 237,9 ha oraz tereny zieleni urządzonej (ZP) – 163,5 ha. Te cztery kategorie dają ok. 95% wszystkich terenów zielonych w strukturze planistycznej miasta. Wskazuje to na wyraźną dominację zieleni naturalnej i półnaturalnej nad terenami urządzonej, co stanowi potencjał dla rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury o charakterze ekologicznym i retencyjnym.

Tab. 8. Powierzchnia i udział terenów zieleni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta Wodzisławia Śląskiego

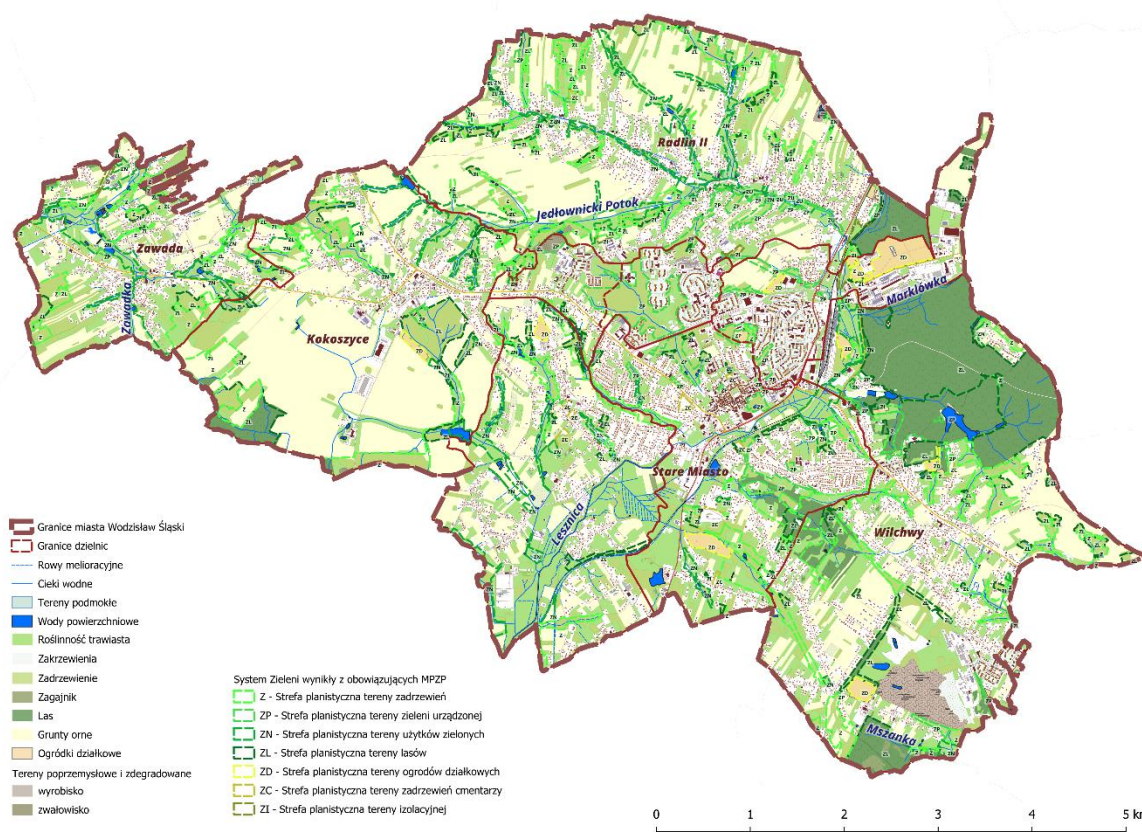
Opracowanie własne na podstawie załączników graficznych do obowiązującym MPZP

Strefa planistyczna	Powierzchnia (ha)	Udział procentowy (%)
Tereny zadrzewień Z	384,2	29,8
Tereny zieleni urządzonej ZP	163,5	12,6
Tereny trwałych użytków zielonych ZN	237,9	18,4
Tereny lasów ZL	441,6	34,2
Tereny ogrodów działkowych ZD	43,7	3,4

Strefa planistyczna	Powierzchnia (ha)	Udział procentowy (%)
Tereny cmentarzy ZC	12,2	0,9
Tereny zieleni izolacyjnej ZI	8,3	0,6
SUMA	1 291,4	100,0

Również analiza przestrzennego układu stref zieleni, wynikająca z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ujawnia zarówno silne, jak i słabsze powiązania w strukturze systemu przyrodniczego miasta (Ryc. 7). Widoczne jest wyraźne powiązanie obszarów zieleni urządzonej (ZP) oraz zieleni wysokiej z dolinami głównych cieków wodnych – przede wszystkim rzeki Leśnicy, Potoku oraz Mszanki. Doliny te pełnią rolę korytarzy ekologicznych, sprzyjających migracji gatunków oraz stanowią naturalne kanały przewietrzania miasta, co ma szczególne znaczenie w okresach wysokich temperatur i ograniczonej cyrkulacji powietrza.

Największe kompleksy leśne (ZL) oraz tereny trwałych użytków zielonych (ZN) zlokalizowane są na obrzeżach miasta, głównie w dzielnicach Kokoszyce, Wilchwy i Zawada. Tworzą one zwarte układy ekologiczne o dużym potencjale retencyjnym, stanowiąc naturalne zaplecze dla procesów przyrodniczych i klimatycznych. Obszary te magazynują wodę opadową, ograniczają erozję gleb oraz stabilizują mikroklimat w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej. W centralnych częściach miasta, w tym na obszarze dzielnic Stare Miasto, Nowe Miasto i Radlin II, dominują tereny zieleni urządzonej (ZP) oraz zieleni izolacyjnej (ZI). Choć ich powierzchnia jest mniejsza, pełnią one istotne funkcje kompensacyjne – chłodzące, retencyjne i estetyczne – łagodząc skutki wysokiego poziomu uszczelnienia powierzchni w gęsto zabudowanych częściach Wodzisławia Śląskiego. Z kolei tereny rolnicze (R, RB) oraz zadrzewienia (Z) pełnią ważną funkcję buforową i infiltracyjną, umożliwiając naturalny odpływ nadmiaru wód podczas opadów nawałnych, a w okresach suszy – utrzymanie odpowiedniej wilgotności gleb. Ich obecność na obrzeżach miasta wspiera ciągłość ekologicznych powiązań pomiędzy strefami zurbanizowanymi a terenami otwartymi.

Ryc. 7. Tereny zieleni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na tle całego systemu przyrodniczego miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MPZP i BDOT10k.

Jednocześnie analiza wykazuje lokalne przerwy w ciągłości systemu przyrodniczego, szczególnie w rejonie intensywnej zabudowy śródmiejskiej i wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, gdzie fragmentacja terenów zielonych ogranicza przepływ powietrza i wody oraz rozprzestrzenianie się gatunków.

4.II. ZAGROŻENIA I BARIERY W ZARZĄDZANIU ZIELENIA

Analiza uwarunkowań przestrzennych, środowiskowych i instytucjonalnych Wodzisławia Śląskiego pozwala zidentyfikować szereg zagrożeń i barier, które ograniczają efektywne funkcjonowanie oraz rozwój systemu błękitno-zielonej infrastruktury (BZI). Czynniki te obejmują zarówno aspekty przestrzenne i środowiskowe – związane z fragmentacją systemu przyrodniczego, presją inwestycyjną czy utratą powierzchni biologicznie czynnych – jak i hydrologiczne, organizacyjne, finansowe oraz społeczne, wynikające z uwarunkowań zarządzania i planowania przestrzennego. Poniżej przedstawiono kluczowe zagrożenia, które w największym

stopniu wpływają na zdolność miasta do utrzymania i rozwoju funkcji ekologicznych i klimatycznych.

1. Fragmentacja i utrata ciągłości systemu przyrodniczego jest jednym z głównych zagrożeń dla funkcjonowania systemu BZI. Postępująca fragmentacja terenów zieleni i ekosystemów, zwłaszcza w centralnych i silnie zurbanizowanych częściach miasta. Powoduje rozdzielenie obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej ciągami komunikacyjnymi i zabudową ograniczając ich powiązania ekologiczne, osłabiając cyrkulację powietrza, retencję wód i migrację gatunków. Zaś brak spójnych korytarzy zieleni pomiędzy terenami leśnymi, dolinami rzecznyymi i zielenią miejską prowadzi do zaniku funkcji łącznikowych oraz do obniżenia odporności całego systemu na presję urbanizacyjną i zmiany klimatu.

2. Wzrost presji inwestycyjnej i uszczelnianie powierzchni jest kolejnym zagrożeniem. Narastająca presja urbanizacyjna, prowadzi do przekształceń terenów otwartych i zielonych w kierunku zabudowy mieszkaniowej, usługowej i komunikacyjnej. Tendencja ta wiąże się z zwiększeniem powierzchni nieprzepuszczalnych, co bezpośrednio ogranicza infiltrację wód opadowych, zwiększa ryzyko spływu powierzchniowego i lokalnych podtopień, a także przyczynia się do zjawiska miejskiej wyspy ciepła. W dłuższej perspektywie może to prowadzić do utraty terenów o wysokim potencjale retencyjnym i ograniczenia przestrzeni biologicznie czynnych szczególnie w strefach śródmiejskich.

3. Niewystarczająca integracja planowania przestrzennego z zarządzaniem środowiskiem i gospodarką wodną, gdyż zazwyczaj zagadnienia związane z błękitno-zieloną infrastrukturą są w różnym stopniu zintegrowane z polityką przestrzenną i inwestycyjną. Brakuje też spójnych wytycznych i jednolitego podejścia do kształtowania zieleni w procesach planistycznych co może prowadzić do rozbieżności między celami ekologicznymi a kierunkami rozwoju zabudowy.

4. Ograniczone możliwości finansowe i organizacyjne takie jak nierównomierne nakłady na pielęgnację, odnowę oraz inwestycje w nowe obszary zieleni mogą prowadzić do degradacji istniejących terenów oraz obniżenia ich wartości ekologicznej i rekreacyjnej. Zagrożenie stanowi również brak stabilnego modelu finansowania przedsięwzięć adaptacyjnych – takich jak mała retencja, zieleń dachowa czy systemy infiltracji – które mogłyby wspierać miasto w adaptacji do zmian klimatu.

5. **Zmniejszająca się bioróżnorodność i degradacja siedlisk** powstałe w wyniku intensywnego zagospodarowania, sukcesji spontanicznej oraz ograniczonej pielęgnacji części terenów zielonych. Zagrożeniem jest również stosowanie gatunków obcych i inwazyjnych, które wypierają roślinność rodzimą i osłabiają stabilność lokalnych ekosystemów. Degradacja siedlisk wpływa nie tylko na wartość przyrodniczą miasta, lecz także na jego zdolność do świadczenia usług ekosystemowych, takich jak filtracja powietrza, regulacja temperatury czy retencja wody.

6. **Ograniczona świadomość ekologiczna i niska partycypacja społeczna** w kwestiach dotyczących znaczenia terenów zieleni i ekosystemów miejskich. A co za tym idzie brak aktywnego udziału mieszkańców w procesach planowania, konsultacji i opieki nad zielenią ogranicza efektywność działań ochronnych oraz potencjał społeczny w zarządzaniu środowiskiem miejskim. Niska partycypacja przekłada się również na słabsze poczucie współodpowiedzialności za przestrzeń publiczną i jej utrzymanie.

Podsumowując zidentyfikowane zagrożenia i bariery wskazują, że pomimo znacznego udziału terenów zielonych i naturalnych w strukturze przestrzennej Wodzisławia Śląskiego, ich potencjał nie jest w pełni wykorzystywany w kontekście budowy zintegrowanego systemu błękitno-zielonej infrastruktury. Najpoważniejsze wyzwania dotyczą utrzymania ciągłości ekologicznej i hydrologicznej, oraz stabilnego finansowania inwestycji adaptacyjnych.

4.III. POTRZEBY I KIERUNKI AKTUALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

W kontekście zidentyfikowanych zagrożeń oraz uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych Wodzisławia Śląskiego, konieczne jest dostosowanie polityki przestrzennej miasta do współczesnych wyzwań związanych z ochroną zasobów przyrodniczych, i adaptacją do zmian klimatu. Priorytetem powinno być zintegrowanie planowania przestrzennego z rozwojem systemu błękitno-zielonej infrastruktury (BZI), tak aby stanowiła ona spójny element polityki rozwoju miasta i lokalnych planów zagospodarowania. W tabeli 9 przedstawiono najważniejsze obszary interwencji, zidentyfikowane potrzeby oraz rekomendowane kierunki działań w zakresie rozwoju i aktualizacji polityki przestrzennej miasta.

Tab. 9. Potrzeby i kierunki aktualizacji polityki przestrzennej w zakresie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury w Wodzisławiu Śląskim

Źródło: opracowanie własne.

Obszar tematyczny	Zidentyfikowane potrzeby / bariery	Potencjalne kierunki aktualizacji i rekomendowane działania
Integracja błękitno-zielonej infrastruktury w planowaniu przestrzennym	Brak spójnego podejścia do systemu BZI w Strategii i MPZP, rozproszenie zapisów dotyczących zieleni i retencji	- wprowadzenie BZI jako integralnego elementu polityki przestrzennej; - określenie standardów udziału powierzchni biologicznie czynnych; - uwzględnianie wskaźników bilansu wodnego i funkcji retencyjnych w dokumentach strategicznych.
Koordinacja działań planistycznych i środowiskowych	Niewystarczająca integracja polityk sektorowych (środowiskowej, transportowej, inwestycyjnej)	- opracowanie lokalnego programu rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury jako narzędzia koordynacji planistycznej i inwestycyjnej.
System retencji i adaptacja do zmian klimatu	Zwiększone ryzyko podtopień i susz; brak powiązań między gospodarką wodną a terenami zieleni	- rozwój małej retencji (ogrody deszczowe, zielone dachy, zbiorniki retencyjne); - renaturyzacja dolin rzecznych, - tworzenie powiązań między systemem kanalizacji a terenami zieleni i powierzchniami infiltracyjnymi.
Ochrona struktury ekologicznej miasta	Fragmentacja terenów zielonych, utrata powiązań przyrodniczych; presja zabudowy na tereny otwarte	- utrzymanie i rozwój korytarzy ekologicznych; ochrona dolin rzecznych (Leśnica, Potok Jedłownicki, Potok Mszański); - wyznaczanie stref buforowych i zieleni izolacyjnej.
Jakość i dostępność terenów zieleni miejskiej	Nierównomierny dostęp mieszkańców do terenów zieleni oraz niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni rekreacyjnych	- modernizacja parków, skwerów i terenów rekreacyjnych; - wprowadzanie zieleni do przestrzeni publicznych i śródmiejskich; - zwiększanie dostępności pieszej do terenów zielonych.
Zarządzanie i finansowanie systemu zieleni	Brak stabilnych źródeł finansowania i mechanizmów utrzymania BZI	- stworzenie miejskiego programu finansowania utrzymania zieleni; - pozyskiwanie środków z funduszy krajowych i UE; - wdrażanie partnerstw publiczno-prywatnych dla inwestycji ekologicznych i retencyjnych
Edukacja ekologiczna i partycypacja społeczna	Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców; ograniczone zaangażowanie w procesy decyzyjne	- prowadzenie kampanii edukacyjnych i konsultacji społecznych; - rozwój ogrodów społecznych i inicjatyw obywatelskich; - wspieranie lokalnych działań proekologicznych.

Reasumując, przedstawione w tabeli 9 kierunki wskazują na konieczność przyjęcia systemowego i zintegrowanego podejścia do planowania błękitno-zielonej infrastruktury, które łączy aspekty przestrzenne, środowiskowe, hydrologiczne i społeczne. Co wynika z potrzeby stworzenia spójnego, wielopoziomowego systemu błękitno-zielonej infrastruktury, stanowiącego trwały element strategii rozwoju miasta. Z racji czego aktualizacja polityki przestrzennej Wodzisławia Śląskiego powinna w konsekwencji prowadzić do:

- zwiększenia odporności miasta na zmiany klimatu,
- poprawy jakości środowiska i życia mieszkańców,
- wzmocnienia funkcji ekologicznych, hydrologicznych i rekreacyjnych przestrzeni miejskiej.

5. Koncepcja rozwoju systemu zieleni miejskiej

5.I. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU ZIELENI MIEJSKIEJ

Rozwój systemu zieleni miejskiej Wodzisławia Śląskiego powinien stanowić integralny element polityki przestrzennej miasta, ukierunkowanej na tworzenie zrównoważonej, odpornej i powiązanej struktury błękitno-zielonej infrastruktury (BZI). Kluczowym założeniem jest ochrona istniejących zasobów przyrodniczych, wzmocnienie funkcji korytarzy ekologicznych oraz integracja zieleni z systemem retencji wód opadowych i adaptacji do zmian klimatu.

Rekomendacje dla polityk lokalnych obejmują ochronę i rozwój zielonej infrastruktury oraz wzmocnienie funkcji korytarzy ekologicznych, w tym: doliny rzeki Leśnicy (pełniącej funkcję głównej osi systemu przyrodniczego miasta), Potoku Jedłownickiego, Markłówki, a także wytworzenie jasnych powiązań z kompleksami leśnymi zlokalizowanymi w dzielnicach Wilchw, Jedłownika-Turzyczki-Karkoszki i Kokoszyc. Priorytetem działań planistycznych powinno być zachowanie ciągłości dolin rzecznych, ograniczenie uszczelniania powierzchni oraz renaturyzacja uregulowanych odcinków cieków wodnych, wzmocnienie retencji powierzchniowej i infiltracyjne. Działania te powinny prowadzić do zwiększenia pojemności retencyjnej miasta, ograniczenia skutków opadów nawaalnych oraz poprawy warunków mikroklimatycznych.

Najistotniejszym elementem polityki przestrzennej powinno być także opracowanie planu korytarzy zieleni, łączących parki, doliny cieków i tereny rekreacyjne systemem ciągów pieszo-rowerowych. Ze szczególnym uwzględnieniem ochrony drzew w dzielnicach o wysokim stopniu urbanizacji, gdzie roślinność pełni kluczową rolę w łagodzeniu skutków miejskiej wyspy ciepła, poprawie jakości powietrza i zwiększaniu komfortu życia mieszkańców.

5.II. ZASADY KSZTAŁTOWANIA SYSTEMU ZIELENI MIEJSKIEJ

Zasady zagospodarowania i kształtowania systemu zieleni miasta Wodzisław Śląski opierają się na koncepcji zrównoważonego rozwoju przestrzennego, której celem jest zachowanie, wzmacnianie i powiązanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury (BZI) w układ spójnego systemu ekologiczno-rekreacyjnego. System ten powinien pełnić jednocześnie funkcje przyrodnicze, retencyjne, klimatyczne, krajobrazowe i społeczne, a

jego kształtowanie musi uwzględniać zarówno potrzeby mieszkańców, jak i ochronę zasobów środowiska naturalnego.

Podstawową zasadą polityki przestrzennej w zakresie zieleni miejskiej powinno być zachowanie równowagi między terenami zabudowy a powierzchniami biologicznie czynnymi, co wymaga:

- utrzymania i wzmacniania ciągłości ekologicznej dolin rzecznych i terenów leśnych,
- tworzenia nowych i powiększania istniejących terenów zieleni urządzonej,
- wdrażania rozwiązań opartych na naturze (Nature-Based Solutions) w przestrzeniach zurbanizowanych,
- ochrony drzew i zadrzewień, szczególnie w centrum miasta i wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych,
- zwiększenia retencyjności terenów zieleni poprzez wykorzystanie elementów błękitnej infrastruktury (oczka wodne, rowy otwarte, ogrody deszczowe).

W celu usystematyzowania zasad ochrony, zagospodarowania i rozwoju terenów zieleni, w tabeli 10 przedstawiono kierunki działań przypisane do poszczególnych typów terenów zieleni, z uwzględnieniem ich funkcji, charakteru i roli w miejskim systemie przyrodniczym.

Tab. 10. Zasady zagospodarowania i kierunki kształtowania systemu zieleni miasta Wodzisław Śląski
Źródło: opracowanie własne.

Typ terenu zieleni	Charakterystyka i funkcje	Zasady zagospodarowania	Kierunki działań
Tereny zieleni urządzonej (ZP)	Parki, skwery, zieleńce i tereny rekreacyjne w obszarach miejskich.	Zwiększanie obecnego wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych, wprowadzanie zróżnicowanej roślinności i elementów retencji.	- rewitalizacja istniejących parków, - zakładanie parków kieszonkowych, - wprowadzanie ogrodów deszczowych, - zielonych dachów i ścian.
Tereny zieleni izolacyjnej (ZI)	Pasma zieleni wzdłuż dróg i terenów przemysłowych, pełniące funkcje osłonowe.	Dobór gatunków rodzimych odpornych na zanieczyszczenia i suszę; minimalizacja barier w przepływie powietrza.	- rozszerzanie pasów zieleni przyulicznej, - wprowadzanie nasadzeń wielopiętrowych, - kształtowanie zielonych ekranów akustycznych.
Tereny lasów (ZL)	Kompleksy leśne w obrzeżach miasta, pełniące funkcje klimatyczne i ochronne.	Zachowanie naturalnej struktury siedliskowej, ograniczenie zabudowy i przekształceń.	- ochrona i rekultywacja obszarów leśnych, - zwiększanie lesistości poprzez zalesienia nieużytków i terenów zdegradowanych.
Tereny trwałych użytków zielonych (ZN)	Łąki, pastwiska, zieleń nieurządzona, pełniące funkcje retencyjne i krajobrazowe.	Zakaz zabudowy, dopuszczenie użytkowania ekstensywnego (koszenie, wypas).	- renaturyzacja terenów podmokłych, - tworzenie łąk kwietnych, - poprawa retencji glebowej.
Tereny zadrzewień (Z)	Zadrzewienia śródpolne i przyuliczne, enklawy	Ochrona przed usuwaniem; zachowanie powiązań ekologicznych.	- realizacja nasadzeń kompensacyjnych, - tworzenie zadrzewień

Typ terenu zieleni	Charakterystyka i funkcje	Zasady zagospodarowania	Kierunki działań
	zieleni o znaczeniu lokalnym.		śródmiejskich oraz łączników zieleni.
Tereny ogrodów działkowych (ZD)	Ogrody rodzinne i społeczne o funkcjach rekreacyjnych i ekologicznych.	Utrzymanie dostępności dla mieszkańców, zakaz przekształcania na cele budowlane.	- modernizacja infrastruktury, - tworzenie ogrodów społecznych w rejonach deficytowych.
Tereny cmentarzy (ZC)	Zieleń sakralna i komemoratywna, z dużym udziałem drzewostanu.	Zachowanie charakteru krajobrazowego, ochrona starodrzewu.	- inwentaryzacja i pielęgnacja drzewostanu, - kształtowanie zieleni towarzyszącej.
Tereny dolin rzecznych i cieków wodnych (WS/WP)	Obszary o najwyższej wartości przyrodniczej i retencyjnej.	Ograniczenie zabudowy, renaturyzacja cieków, utrzymanie przepływu powietrza.	- odtwarzanie naturalnych koryt, - tworzenie bulwarów i ścieżek ekologiczno-rekreacyjnych, - rozwój zieleni zalewowej.

Zasady te powinny znaleźć odzwierciedlenie w strategii i polityce zagospodarowania miasta oraz w zapisach nowych i zmienianych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP). A ich wdrożenie umożliwi zachowanie ciągłości ekologicznej, zwiększenie odporności miasta na zmiany klimatu oraz poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój dostępnej i funkcjonalnej zieleni miejskiej.

Dodatkowo, ze względu na pasmowo-dolinowy układ zieleni, stanowiący główny ciąg ekologiczny miasta, łączący doliny rzek i potoków z terenami leśnymi i otwartymi, szczególnego znaczenia nabiera jego właściwe kształtowanie i ochrona. Z racji faktu że układ ten pełni kluczowe funkcje korytarzy ekologicznych, przewietrzających i retencyjnych, niezbędne jest wprowadzenie zasad zagospodarowania sprzyjających zachowaniu jego wartości przyrodniczych i przestrzennych. W związku z tym dolina rzeki: Leśnicy, Potoku Jedłownickiego, Markłównki powinny zostać objęte zasadami umożliwiającymi:

- zachowanie ciągłości hydrologicznej i biologicznej cieków,
- ograniczenie zabudowy w strefach przybrzeżnych i zalewowych,
- renaturyzację odcinków uregulowanych i przywracanie naturalnej roślinności,
- powiązanie dolin z siecią terenów rekreacyjnych i tras pieszo-rowerowych,
- tworzenie stref buforowych między dolinami a zabudową mieszkaniową.

W dolinie rzeki Leśnicy proponuje się utworzenie głównej osi przyrodniczo-rekreacyjnej miasta, stanowiącej część systemu błękitno-zielonego. Zaś jej dopływy: Potoku Jedłownickiego i Markłównki powinny pełnić funkcję lokalnych łączników ekologicznych, wspierających cyrkulację powietrza i migrację gatunków.

Z racji występowania niekorzystnego zjawiska fragmentacji siedlisk i struktur przyrodniczych, konieczne jest również określenie zasad kształtowania łączników zieleni, których zadaniem będzie ponowne powiązanie poszczególnych dolin, parków, terenów leśnych i osiedli mieszkaniowych w jeden spójny system ekologiczny miasta. Rozwój tych powiązań powinien umożliwiać zachowanie ciągłości przestrzennej i ekologicznej Wodzisławia Śląskiego, a równocześnie tworzyć atrakcyjne korytarze pieszo-rowerowe o wysokich walorach przyrodniczych i rekreacyjnych. Dlatego też za podstawowe zasady kształtowania łączników zieleni uznano:

- zapewnienie ciągłości roślinności wysokiej i niskiej między terenami zieleni,
- wykorzystanie naturalnych układów topograficznych i przestrzeni publicznych,
- ograniczenie barier komunikacyjnych i wprowadzenie zieleni przyulicznej,
- stosowanie rozwiązań retencyjnych (zieleń infiltracyjna, ogrody deszczowe, nawierzchnie przepuszczalne).

Proponuje się także tworzenie łączników zieleni zwłaszcza w rejonie dzielnic Stare Miasto – Nowe Miasto – Wilchwy – Jedłownik, gdzie presja urbanizacyjna powoduje największą fragmentację systemu przyrodniczego.

5.III. ZASADY REWITALIZACJA, RENATURALIZACJA ORAZ ADAPTACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH

Należy pamiętać że zrównoważone gospodarowanie terenami zieleni w miastach wymaga nie tylko ochrony istniejących zasobów przyrodniczych, lecz także przywracania wartości ekologicznych, krajobrazowych i społecznych obszarom zdegradowanym. W przypadku Wodzisławia Śląskiego szczególne znaczenie ma rewitalizacja i renaturalizacja terenów przemysłowych, zdegradowanych przestrzeni publicznych oraz obszarów nadwodnych, które mogą zostać włączone w zintegrowany system błękitno-zielonej infrastruktury (BZI). Działania te mają na celu zwiększenie retencji, poprawę jakości mikroklimatu, rozwój bioróżnorodności oraz podniesienie walorów krajobrazowych i rekreacyjnych miasta.

W literaturze i podejściu praktycznym w polityce miejskiej rewitalizacja to zespół działań przestrzennych, środowiskowych i społecznych, których celem jest przywrócenie wartości użytkowych, krajobrazowych i ekologicznych obszarom zdegradowanym, zwłaszcza tym o utraconych funkcjach miejskich lub przyrodniczych. Proces ten nie ogranicza się jedynie do odnowy infrastruktury, lecz obejmuje

kompleksowe przekształcenie przestrzeni w sposób sprzyjający jakości życia mieszkańców oraz poprawie stanu środowiska. Natomiast renaturalizacja oznacza przywracanie środowisku jego naturalnych cech i funkcji ekologicznych, poprzez odbudowę siedlisk, przywracanie naturalnego przebiegu cieków wodnych, zwiększanie różnorodności biologicznej i ograniczanie ingerencji technicznej w ekosystemy.

Rewitalizacja i renaturalizacja terenów zdegradowanych powinna stanowić jeden z kluczowych kierunków rozwoju przestrzennego Wodzisławia Śląskiego. Obejmując przekształcanie terenów poprzemysłowych, nieużytków, zdegradowanych przestrzeni publicznych i dolin rzecznych w funkcjonalne, zielone przestrzenie miejskie o wysokich walorach ekologicznych, krajobrazowych i społecznych. W procesach tych podstawowe kierunki działań powinny obejmować:

- renaturalizację cieków i zbiorników wodnych, poprzez odtwarzanie naturalnych brzegów, wprowadzenie roślinności hydrofitowej i ograniczenie zabudowy technicznej i kanalizacji brzegów;
- rewitalizację terenów poprzemysłowych z wykorzystaniem zieleni retencyjnej, łąk kwietnych i drzewostanów odpornych na suszę,
- przekształcanie zdegradowanych terenów miejskich w parki kieszonkowe, ogrody społeczne i przestrzenie rekreacyjne,
- wprowadzenie rozwiązań opartych na naturze (Nature-Based Solutions) – ogrody deszczowe, zielone dachy, nawierzchnie przepuszczalne,
- adaptację obszarów o wysokim stopniu uszczelnienia poprzez rozszczelnianie powierzchni i zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnych,
- tworzenie zielonych buforów i stref retencyjnych w miejscach o podwyższonym ryzyku podtopień, w tym w obniżeniach terenowych i w sąsiedztwie dolin rzecznych.

Zaś całe założenia rewitalizacji i renaturalizacji terenów zieleni i obszarów wodnych powinna być realizowana z poszanowaniem lokalnych uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych, a także przy aktywnym udziale mieszkańców, którzy stają się współtwórcami nowych, przyjaznych i ekologicznych przestrzeni miejskich, które jednocześnie wspierają naturalny obieg wody, chronią bioróżnorodność i zwiększają atrakcyjność krajobrazową Wodzisławia Śląskiego.

5.IV. POWIĄZANIE KIERUNKÓW KONCEPCJI Z MIERNIKAMI I WSKAŹNIKAMI MONITOROWANIA

Kierunki działań z rozdziałów 5.I-5.III powiązano z miernikami i wskaźnikami monitorowania z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 maja 2026 r. w sprawie szczegółowego zakresu sprawozdania z monitorowania wdrażania działań adaptacyjnych do zmian klimatu oraz mierników monitorowania i wskaźników monitorowania zawartych w miejskich planach adaptacji (Dz. U. poz. 718). Każde działanie realizowane w ramach koncepcji powinno dawać efekt wykazywalny w sprawozdaniu przekazywanym co dwa lata Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu. Zakres danych gromadzonych na potrzeby sprawozdania opisano w rozdziale XIII.7 dokumentu głównego, a przypisanie wskaźników do poszczególnych działań zawiera Załącznik nr 1.

Tab. 11. Powiązanie kierunków koncepcji z miernikami i wskaźnikami monitorowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie załączników nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 maja 2026 r. (Dz. U. poz. 718).

Kierunek lub typ działania koncepcji	Miernik albo wskaźnik	Sposób wykazania efektu
Łączenie płatów zieleni, nasadzenia liniowe wzdłuż dolin i ulic	Wskaźnik nr 1 – udział pokrycia koronami drzew	Dane Copernicus i NSIS PAK, odczyt przy każdej edycji
Przekształcanie trawników w łąki kwietne, ekstensywne utrzymanie	Wskaźnik nr 2 – udział terenów zieleni koszonych nie częściej niż dwa razy w roku	Ewidencja i umowy utrzymaniowe Urzędu Miasta
Powiększanie i udostępnianie terenów zieleni publicznej	Wskaźnik nr 3 – udział zieleni publicznej; miernik nr 1 – zasoby zieleni miasta	Ewidencja Urzędu Miasta, mapy pokrycia terenu NSIS PAK
Parki kieszonkowe, rewaloryzacja parków i zieleńców	Wskaźnik nr 4 – udział parków spacerowo-wypoczynkowych i zieleńców	Bank Danych Lokalnych GUS, formularz sprawozdawczy
Zieleń w pasach drogowych, rozszczelnianie nawierzchni	Wskaźnik nr 5 – udział powierzchni biologicznie czynnej w robotach w pasach drogowych	Dokumentacja odbiorowa robót drogowych
Ogrody deszczowe, niecki i muldy chłonne, mokradła	Wskaźnik nr 6 – pojemność urządzeń małej retencji; miernik nr 2 – potencjał infiltracyjny	Ewidencja obiektów retencyjnych, w tym dotowanych
Zbiorniki retencyjne, retencja przydomowa (program „Deszczówka”)	Wskaźnik nr 7 – pojemność sztucznych zbiorników retencyjnych	Ewidencja obiektów i rejestr udzielonych dotacji
Zacienianie przystanków, zieleń przystankowa	Wskaźnik nr 9 – odsetek przystanków chroniących przed niekorzystnymi warunkami	Ewidencja przystanków, organizator transportu
Poidelka i punkty czerpania wody w przestrzeni publicznej	Wskaźnik nr 10 – liczba powszechnie dostępnych punktów poboru wody pitnej	Ewidencja Urzędu Miasta, sezon 1 maja – 30 września
Miejsca wytchnienia, zazielenianie otoczenia placówek	Wskaźniki nr 11 i 12 – budynki udostępnione i zmodernizowane termicznie	Ewidencja jednostek miejskich

Zestawienie prowadzi do dwóch spostrzeżeń. Najwięcej wskaźników obsługują działania dotyczące zieleni w pasach drogowych i zieleni publicznej, a więc te, których w Wodzisławiu Śląskim wykonano dotychczas najmniej. Powierzchnia zieleni ulicznej nie zmieniła się od 2004 r. Dwa wskaźniki dotyczące retencji, nr 6 i 7, nie mają obecnie wartości początkowej, przez co nie da się wykazać żadnego postępu. Ich ustalenie jest zadaniem pilniejszym niż realizacja kolejnych obiektów.

6. Wizja i cele koncepcji

Wizja w zakresie zazielenienia Wodzisławia Śląskiego ustalona została jako:

Zieleń miejska Wodzisławia Śląskiego równomiernie oraz skutecznie łagodząca skutki zmian klimatycznych, a także wzmacniająca więzi społeczne, poprawiająca stan zdrowia mieszkańców oraz zwiększająca estetykę i funkcjonalność przestrzeni miejskiej.

Skuteczna realizacja wizji określonej w zakresie zazielenienia Wodzisławia

1. Zwiększenie efektywności istniejących oraz powstanie nowych elementów BZI, tworzących spójną całość

- Wzmocnienie odporności osiedli mieszkaniowych, infrastruktury technicznej oraz lokalnych społeczności na skutki zmian klimatu.

2. Transformacja zieleni miejskiej w kierunku zwiększenia jakości, różnorodności oraz odporności na zmiany klimatyczne

- Zwiększenie odporności roślin na stres termiczny i wodny, w połączeniu z integracją błękitnych elementów infrastruktury, stanowiąc kluczowy warunek skutecznej realizacji funkcji adaptacyjnych w przestrzeni miejskiej.

3. Upowszechnienie dostępności terenów zielonych do dyspozycji wszystkich mieszkańców miasta

- Umożliwienie każdemu mieszkańcowi miasta dostępu do obiektów zieleni miejsciej w zasięgu maksymalnie kilkuminutowego spaceru

4. Edukacja i aktywizacja społeczeństwa

- Zwiększenie świadomości i zaangażowania poszczególnych grup społecznych w proces kształtowania otoczenia w kierunku zazieleniania BZI i NBS

Śląskiego bazować powinna na dążeniu do następujących 4 operacyjnych celów określonych na podstawie wniosków płynących z przedmiotowej diagnozy:

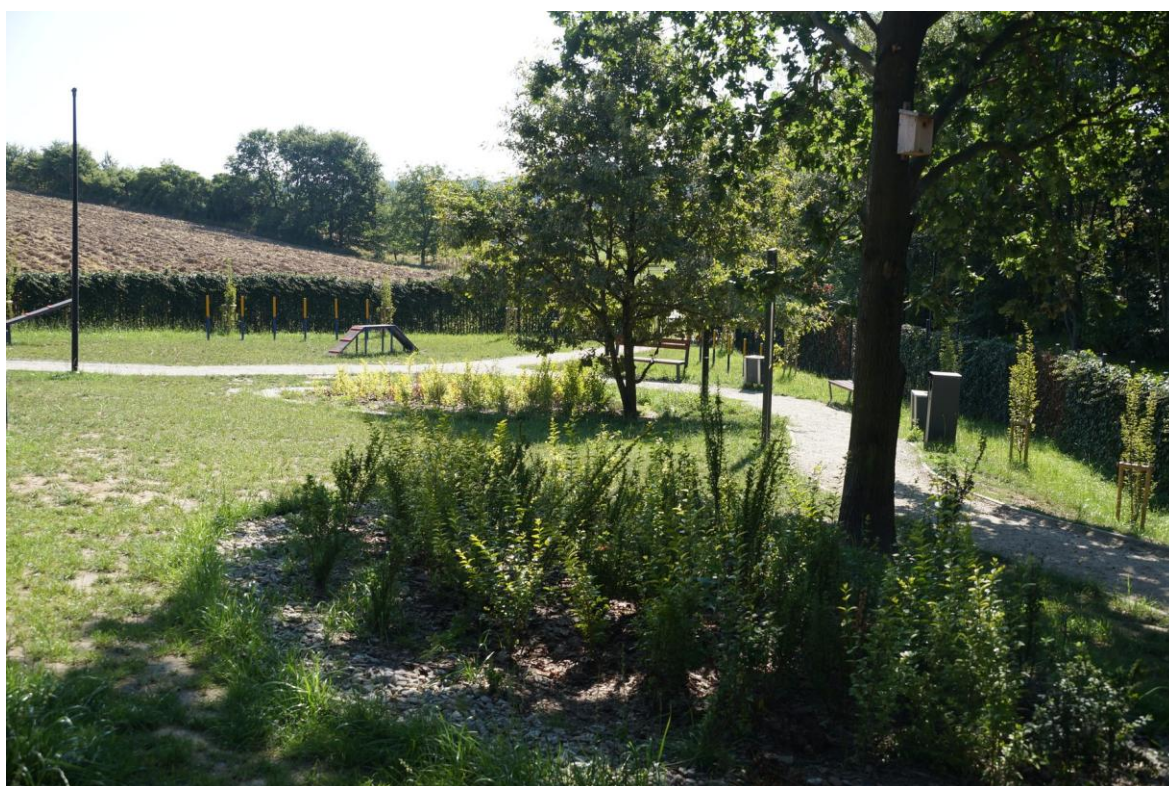
- Cel 1. Zwiększenie dostępności zieleni tam, gdzie mieszkają ludzie. Powiększenie zasobu zieleni urządzonej i publicznej w dzielnicach o najwyższej gęstości zabudowy, tak aby każdy mieszkaniec miał teren zieleni w zasięgu dojścia pieszego. Cel odpowiada wskaźnikom nr 3 i 4 oraz miernikowi nr 1.
- Cel 2. Odbudowa ciągłości systemu przyrodniczego i przewietrzania miasta. Połączenie rozproszonych płatów zieleni w spójny układ oparty na dolinach Leśnicy, Potoku Jedłownickiego i Markłówki oraz zabezpieczenie korytarzy przewietrzania w dokumentach planistycznych. Cel odpowiada wskaźnikowi nr 1 i odnosi się wprost do najsłabszego wyniku miasta w ocenie COOLCITY Index.
- Cel 3. Ograniczenie skutków miejskiej wyspy ciepła w przestrzeni ulic i placów. Wprowadzenie zieleni wysokiej do pasów drogowych, na parkingi i przystanki, wraz z rozszczelnianiem nawierzchni i nawadnianiem nowych nasadzeń w pierwszych trzech sezonach. Cel odpowiada wskaźnikom nr 5 i 9.
- Cel 4. Trwałe utrzymanie i zarządzanie zasobem zieleni. Ekstensywne sposoby utrzymania tam, gdzie nie kolidują z użytkowaniem, ewidencja drzewostanu i terenów zieleni oraz stabilne finansowanie pielęgnacji. Cel odpowiada wskaźnikowi nr 2 i warunkuje wykazanie pozostałych.

Zaznaczyć należy iż Wodzisław Śląski posiada zasoby oraz doświadczenie w przeprowadzaniu kompleksowych projektów modernizacji terenów miejskich z uwzględnieniem BZI oraz sprzyjającym rozwojowi lokalnej społeczności, czego przykładem jest projekt modernizacji dworca kolejowego zrealizowany w 2019 r.

Potencjał zazielenienia najgęściej zabudowanego, a jednocześnie wykazującego liczne otwarte przestrzenie śródmieścia wykorzystany jest w niewielkim stopniu, niemniej na terenie miasta występują obszary stanowiące dobre przykłady zazielenienia – przykładowe lokalizacje o wysokim stopniu występowania powierzchni biologicznie czynnych przedstawiają Ryc. 8 oraz Ryc. 9.

Ryc. 8. Zazielenienie przestrzeni miejskiej Wodzisławia Śląskiego na przykładzie terenów zielonych przy ul. PCK
Źródło: Urząd Miasta Wodzisławia Śląskiego, materiał fotograficzny przekazany na potrzeby opracowania.

Ryc. 9. Zazielenienie przestrzeni miejskiej Wodzisławia Śląskiego na przykładzie dzielnicy Nowe Miasto.
Źródło: Urząd Miasta Wodzisławia Śląskiego, materiał fotograficzny przekazany na potrzeby opracowania.

7. Edukacja ekologiczna, partycypacja społeczna i dobre praktyki w zarządzaniu zielenią

7.1. EDUKACJA EKOLOGICZNA I PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Skuteczność działań na rzecz rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury zależy zarówno od rozwiązań planistycznych i inwestycyjnych, jak i od świadomości ekologicznej oraz zaangażowania mieszkańców.

Edukacja i partycypacja społeczna są istotnym elementem systemu zarządzania zielenią miejską, wzmacniając odpowiedzialność lokalnych społeczności za przestrzeń, w której żyją. W procesie kształtowania i utrzymania błękitno-zielonej infrastruktury szczególne znaczenie ma edukacja ekologiczna, obejmująca działania informacyjne, warsztatowe i praktyczne, które kształtują proekologiczne postawy i promują rozwiązania oparte na naturze (Nature-Based Solutions).

Równolegle, partycypacja społeczna umożliwia włączanie mieszkańców w proces planowania, realizacji i utrzymania terenów zieleni, co sprzyja budowaniu więzi społecznych oraz zwiększa trwałość i akceptację podejmowanych działań. W realizacji zadań edukacyjnych i partycypacyjnych rekomenduje się kierunki działań obejmujące:

- prowadzenie programów edukacyjnych i kampanii informacyjnych dotyczących ochrony drzew, bioróżnorodności,
- rozwijanie ogrodów społecznych i szkolnych jako praktycznych narzędzi edukacji ekologicznej i integracji lokalnej,
- wspieranie inicjatyw oddolnych i mikrograntów ekologicznych – m.in. na tworzenie zielonych skwerów, ogrodów deszczowych, parkletów czy zielonych przystanków,
- organizowanie konsultacji społecznych na etapie projektowania i modernizacji przestrzeni zieleni publicznej,
- wprowadzenie cyklicznych akcji sadzenia drzew i zakładania łąk kwietnych, angażujących mieszkańców, szkoły oraz organizacje pozarządowe.

Działania te przyczyniają się do wzrostu świadomości ekologicznej i odpowiedzialności społecznej, integrują mieszkańców wokół wspólnych celów, a także

wzmacniają lokalną tożsamość przestrzenną i środowiskową. Dzięki temu proces kształtowania błękitno-zielonej infrastruktury staje się nie tylko zadaniem planistycznym, ale również społecznym – budującym partnerską relację między miastem a jego mieszkańcami.

7.II. WSKAZANIE DOBRYCH PRAKTYK W GOSPODAROWANIU ZIELENIA MIEJSKĄ

Wdrażanie skutecznej polityki błękitno-zielonej infrastruktury wymaga nie tylko odpowiednich narzędzi planistycznych i inwestycyjnych, lecz także korzystania z doświadczeń miast, które z sukcesem wdrożyły nowoczesne rozwiązania w zakresie gospodarowania zielenią. Dobre praktyki stanowią cenne źródło inspiracji i dowód, że zintegrowane działania w sferze ekologii, przestrzeni i edukacji przynoszą wymierne efekty zarówno przyrodnicze, jak i społeczne. Do najciekawszych przykładów działań z zakresu zarządzania zielenią miejską należą:

- Poznań – wdrożenie Standardów ochrony drzew oraz Koncepcji zazieleniania miasta, określających zasady pielęgnacji, diagnostyki i ochrony drzew w procesach inwestycyjnych. Miasto wprowadziło również katalog działań wspierających rozwój zielonej infrastruktury, takich jak zielone ulice, parki kieszonkowe czy program nasadzeń kompensacyjnych.
- Łódź – realizacja programów Zielone Polesie i Zielone Ulice, w ramach których przestrzenie rewitalizowane przekształcane są w ogrody deszczowe, pasáže zadrzewione i zielone place. Projekty te łączą poprawę estetyki z funkcją retencyjną i adaptacyjną wobec zmian klimatu.
- Gdańsk – rozwój miejskiej błękitno-zielonej infrastruktury poprzez tworzenie łąk kwietnych, zbiorników retencyjnych oraz parków kieszonkowych. Miasto wdraża kompleksowe rozwiązania w zakresie gospodarowania wodami opadowymi oraz zarządzania terenami zieleni.
- Bielsko-Biała – przykład efektywnego zarządzania zielenią z wykorzystaniem systemu GIS, umożliwiającego inwentaryzację drzewostanu, monitoring stanu zdrowotnego drzew oraz planowanie pielęgnacji i nowych nasadzeń.

W kontekście Wodzisławia Śląskiego proponuje się wdrożenie działań inspirowanych powyższymi przykładami, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych, w tym:

- realizację zielonych inwestycji miejskich, takich jak zielone dachy, zielone przystanki, ogrody deszczowe czy rozszczelnianie nawierzchni w przestrzeni publicznej,
- tworzenie zielonych osi komunikacyjnych – sieci pieszo-rowerowych tras wzdłuż cieków wodnych i pasm zieleni, stanowiących jednocześnie korytarze ekologiczne i przestrzenie rekreacyjne,
- wprowadzenie zieleni retencyjnej na terenach publicznych i osiedlowych, wspierającej retencję wód opadowych i poprawę mikroklimatu,
- rozwijanie systemu zarządzania zielenią opartego na GIS, umożliwiającego bieżącą inwentaryzację, ocenę kondycji i planowanie zabiegów pielęgnacyjnych.

Zastosowanie powyższych rozwiązań umożliwi systemowe podejście do kształtowania miejskiej zieleni w Wodzisławiu Śląskim – integrujące aspekty środowiskowe, społeczne i przestrzenne. Dobre praktyki innych miast dowodzą, że zielona infrastruktura może stać się nie tylko narzędziem adaptacji do zmian klimatu, ale także czynnikiem poprawy jakości życia, atrakcyjności przestrzeni miejskiej oraz wizerunku miasta.

7.III. DOBRE PRAKTYKI MOŻLIWE DO PRZENIESIENIA DO WODZISŁAWIA ŚLĄSKIEGO

Praktyki opisane w rozdziale 7.II mają charakter przeglądowy. Poniżej zestawiono natomiast rozwiązania, które dają się wdrożyć w Wodzisławiu Śląskim bez zmiany ustroju zarządzania zielenią, wraz ze wskazaniem, czego wymagają po stronie urzędu.

Standardy ochrony drzew wprowadzone zarządzeniem Prezydenta Miasta. Poznań przyjął takie standardy dla procesu inwestycyjnego, a Krosno wprowadziło je zarządzeniem nr 106/24. Dokument określa zasady diagnostyki drzew, zabezpieczenia bryły korzeniowej na budowie oraz wykonywania nasadzeń zastępczych, a jednocześnie wchodzi do warunków umów zawieranych z wykonawcami robót. Jego przyjęcie nie wymaga uchwały Rady Miasta ani środków inwestycyjnych.

Ewidencja drzewostanu w GIS, prowadzona między innymi przez Bielsko-Białą. Pozwala planować pielęgnację i nasadzenia, a przede wszystkim daje podstawę do wykazania wskaźników zieleni w sprawozdaniu z monitorowania, ponieważ bez ewidencji przestrzennej wartości wskaźników 1–4 pozostają szacunkowe.

Ekstensywne utrzymanie części terenów zieleni. Rozwiązanie stosowane w Gdańsku i Łodzi, polegające na wyznaczeniu obszarów koszonych najwyżej dwa razy w roku oraz zakładaniu łąk kwietnych, odpowiadające wprost wskaźnikowi nr 2 rozporządzenia.

Wymaga zmiany zapisów umowy na utrzymanie zieleni, a także oznaczenia terenów w przestrzeni, ponieważ wyższa trawa bywa odbierana jako zaniedbanie.

Zieleń przyuliczna z podłożami strukturalnymi. Rozwiązanie znane z programów zielonych ulic realizowanych w Poznaniu i Łodzi, pozwalające sadzić drzewa w pasie drogowym bez konfliktu z podbudową i uzbrojeniem. Dla Wodzisławia Śląskiego ma to znaczenie o tyle, iż wskaźnik udziału powierzchni biologicznie czynnej liczony jest właśnie w pasach drogowych zarządzanych przez miasto.

Otwieranie zieleni przyszkolnej poza godzinami zajęć. Rozwiązanie organizacyjne, które zwiększa powierzchnię zieleni publicznej bez nowej inwestycji, wymaga natomiast zarządzenia porządkującego zasady dostępu oraz odpowiedzialność za teren.

Miejsca chłodu. Warszawa prowadzi w sezonie od 1 czerwca do 30 września sieć ogólnodostępnych przestrzeni w budynkach miejskich – bibliotekach, domach kultury, obiektach sportowych oraz urzędach – z mapą dostępną online. Dla Wodzisławia Śląskiego jest to rozwiązanie uzupełniające zieleń tam, gdzie cień nie powstanie szybko, czyli w zabudowie zwartej śródmieścia.

Zestawienie działań rozważanych dla poszczególnych mierników i wskaźników monitorowania zawiera rozdział XIII.5 dokumentu głównego, natomiast działania inwestycyjne wybrane do realizacji ujęto w załączniku nr 1 do Planu adaptacji.

8. Potencjał usług ekosystemowych zieleni Wodzisławia Śląskiego

Wytyczne Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego dla koncepcji zazieleniania miasta wymagają określenia potencjału zieleni w czterech kategoriach usług ekosystemowych. Poniżej odniesiono te kategorie do ustaleń inwentaryzacji z rozdziału 3.

Usługi zaopatrzeniowe obejmują produkcję żywności na gruntach rolnych i w ogrodach działkowych, zasilanie wód podziemnych i pozyskanie biomasy z zadrzewień. W Wodzisławiu Śląskim kategoria ta jest dobrze zabezpieczona. Udział gruntów rolnych i ogródków działkowych (ok. 100 ha) należy do wysokich, a lesistość 8,0% zapewnia trwały dopływ biomasy. Realnym kierunkiem rozwoju jest wykorzystanie odpadów zielonych i zrębków w gospodarce miejskiej oraz zatrzymywanie wód opadowych na potrzeby nawadniania zieleni.

Usługi regulacyjne obejmują łagodzenie upałów, retencję i spowolnienie spływu, ochronę przed erozją na stokach, filtrację zanieczyszczeń powietrza i ograniczanie hałasu. Tu różnica między stanem obecnym a możliwym do osiągnięcia jest największa. Zasób roślinności jest znaczny, ale jego rozmieszczenie nie odpowiada rozkładowi

obciążenia termicznego, a element błękitny wymaga zbudowania od podstaw. Cele 2 i 3 koncepcji oraz ustalenia rozdziału 3.VI oddziałują wprost na tę kategorię.

Usługi wspierające obejmują tworzenie i utrzymanie gleby, obieg materii, siedliska gatunków i zapyłanie. Ogranicza je fragmentacja płątów, opisana w rozdziałach 3.III i 3.V, oraz intensywny reżim koszenia. W tej kategorii poprawę można osiągnąć najniższym kosztem, bo ograniczenie częstotliwości koszenia i zakładanie łąk kwietnych nie wymaga nakładów inwestycyjnych, a według wdrożeń w innych miastach obniża koszty utrzymania.

Usługi kulturowe obejmują rekreację, wartości krajobrazowe, edukację i tożsamość miejsca. Zasoby koncentrują się w Parku Leśnym Balaton, Rodzinnym Parku Rozrywki „Trzy Wzgórza”, Parku Zamkowym i kompleksie pałacowo-parkowym w Kokoszykach. Ograniczeniem nie jest powierzchnia, tylko nierównomierna dostępność w promieniu dojścia pieszego, co uzasadnia Cel 1 koncepcji.

Największa luka między stanem obecnym a możliwym do osiągnięcia dotyczy usług regulacyjnych, a w ich obrębie łagodzenia upałów i retencji. Są to zarazem te usługi, których dotyczą zagrożenia zdiagnozowane w dokumencie głównym jako najistotniejsze dla Wodzisławia Śląskiego. Priorytetyzację działań skonstruowano zgodnie z tym ustaleniem.